

BÁO CÁO

PHONG TRÀO BẢO VỆ

#6700

CÂY XANH Ở HÀ NỘI

LÊ QUANG BÌNH - ĐOÀN THỊ HÀ
NGUYỄN THỊ THU NAM - MAI THANH TÚ

NHÀ XUẤT BẢN
HỒNG ĐỨC

BÁO CÁO

PHONG TRÀO BẢO VỆ

#6700

CÂY XANH Ở HÀ NỘI

LÊ QUANG BÌNH - ĐOÀN THỊ HÀ
NGUYỄN THỊ THU NAM - MAI THANH TÚ

MỤC LỤC

Danh mục biểu đồ	4
Danh mục bảng biểu	4
Lời cảm ơn	5
Tóm tắt báo cáo	6
1. Giới thiệu về bối cảnh và mục đích nghiên cứu	8
2. Khung phân tích và phương pháp nghiên cứu	9
3. Hạn chế của nghiên cứu	11
4. Kết quả nghiên cứu	11
4.1. Tiến trình hình thành phong trào 6.700	11
4.1.1. Đề án thay cây Hà Nội: làm đúng quy trình nhưng quy trình có đúng?	11
4.1.2. Cây bị hạ, lòng bất ổn trong dân lại tăng	13
4.1.3. Phát súng “Chặt cây không phải hỏi dân”	15
4.1.4. Người dân đã lên tiếng và tự hành động!	16
4.1.5. Khi người dân hành động chính quyền đã lắng nghe	23
4.2. Các yếu tố thúc đẩy người dân tự hành động để hình thành phong trào 6.700	24
4.2.1. Mạng Xã Hội	25
4.2.2. Báo chí	33
4.2.3. Hành động và thái độ của chính quyền	41
4.3. Tại sao phong trào 6.700 hình thành?	49
4.4. Kết quả của phong trào 6.700	50
5. Kết luận	55
Tài liệu tham khảo	59
Phụ lục 1: Phản ứng của chính quyền và phong trào bảo vệ cây	62
Phụ lục 2: Một số hình ảnh về Phong trào bảo vệ 6.700 cây xanh ở Hà Nội	73

DANH MỤC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 1:	Nội dung chia sẻ trên mạng xã hội	28
Biểu đồ 2:	Nội dung các status văn viết của mạng xã hội	29
Biểu đồ 3:	Tần suất các bài báo liên quan đến việc Hà Nội chặt cây	36
Biểu đồ 4:	Các bài báo chủ yếu tập trung vào tuần 3 của tháng Ba	36
Biểu đồ 5:	Nội dung báo chí viết về dự án chặt cây	37
Biểu đồ 6:	Nội dung báo chí viết về tình cảm người dân	38
Biểu đồ 7:	Nội dung báo chí viết về chính quyền	38
Biểu đồ 8:	Báo chí viết về hành động chặt cây	40

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 1:	Các giai đoạn của 6.700 người vì 6.700 cây	31
Bảng 2:	Số lượng bài báo liên quan ở 8 báo điều tra.	35
Bảng 3:	Hành động của chính quyền và phản ứng của người dân	42

LỜI CẢM ƠN

Nhóm nghiên cứu xin cảm ơn những người đã đồng ý tham gia nghiên cứu, chia sẻ quan sát, trải nghiệm và phân tích của họ về phong trào bảo vệ cây. Báo cáo này được hoàn thành chắc chắn nhờ sự đóng góp của họ, mà do lý do bảo mật chúng tôi không nêu tên trong báo cáo này.

Chúng tôi cũng xin cảm ơn Viện nghiên cứu xã hội kinh tế và môi trường (iSEE), Cơ quan viện trợ Ireland (Irish Aid) và Đại sứ quán Bỉ tại Việt Nam đã hỗ trợ về mặt tài chính và kỹ thuật cho nghiên cứu này.

Quan điểm trong báo cáo này là của tác giả, không nhất thiết phản ánh quan điểm của Viện nghiên cứu xã hội kinh tế và môi trường (iSEE), Cơ quan viện trợ Ireland (Irish Aid) và Đại sứ quán Bỉ tại Việt Nam.

TÓM TẮT BÁO CÁO

Tháng 3 năm 2015 có một phong trào bảo vệ cây xanh chưa từng có diễn ra ở Hà Nội, phản đối để án thay 6.700 cây của UBND TP. Dưới sức ép của người dân, Chủ tịch UBND ra quyết định dừng dự án, kỷ luật một số cán bộ, và thành lập đoàn thanh tra liên ngành. Đây là một phong trào xã hội thành công, diễn ra một cách hòa bình với sự tham gia của hầu hết mọi thành phần của người dân thành phố. Điều đặc biệt là sức ép của công chúng được sinh ra không phải từ sự THÙ HẬN hay BẠO LỰC, nó được sinh ra từ TÌNH YÊU và TRÁCH NHIỆM với thành phố.

Trong toàn bộ chiến dịch bảo vệ cây xanh, mạng xã hội đóng vai trò quan trọng, đặc biệt trong giai đoạn đầu của phong trào. Nó cung cấp không gian để mọi người kết nối, chia sẻ cảm xúc, thông tin, và thực hiện các hành động tập thể - nó tạo ra đám đông. Những người chủ chốt (admin và nhóm nòng cốt) có cách tiếp cận tích cực, xây dựng, coi trọng dân chủ và sự tham gia. Sử dụng thông điệp “Tôi Yêu Cây” như là tinh thần để bày tỏ sự không hài lòng với chính quyền. Tinh thần này tạo ra năng lượng tích cực, lan sang các sự kiện khác, hoạt động khác kể cả trên đường phố. Mạng xã hội cũng tạo ra một nhu cầu thông tin lớn về dự án thay cây, truyền cảm hứng cho báo chí tham gia điều tra và tiếp tục đưa ra nhiều vấn đề xung quanh dự án thay cây.

Báo chí đáp ứng nhu cầu thông tin của xã hội đã tham gia điều tra, đưa tin và kết nối người dân với chính quyền. Báo chí và mạng xã hội liên quan chặt chẽ với nhau, cộng sinh với nhau. Báo chí cần mạng xã hội để có thêm người đọc, mạng xã hội cần báo chí để có nội dung, làm giàu thảo luận cho thành viên. Trong toàn bộ chiến dịch, báo chí đảm nhiệm tốt vai trò của mình như một người cung cấp thông tin chân thực.

Từ phát ngôn “chặt cây không phải hỏi dân”, đến việc đổ lỗi cho nhà tài trợ “nóng vội trong việc chặt cây”. Từ việc họp báo nhưng không trả lời 21 câu hỏi của nhà báo đến những khẳng định cây trồng trên đường Nguyễn Chí Thanh là Vàng Tầm (*Manglietia Dandyi*) không phải Mỡ (*Manglietia conifera*) đã làm người dân bức xúc, mất niềm tin vào chính quyền trong vụ việc cây xanh. Qua đó, có thể thấy nếu chính quyền không hiểu và tôn trọng cảm xúc của người dân, một cái cây có thể dẫn đến kết quả không ngờ. Có thể nói, chính

thái độ và hành xử của chính quyền đã thúc giục người dân hành động phản đối, bao gồm cả việc tuần hành phản đối dự án chặt cây.

Chiến dịch bảo vệ cây đã có nhiều kết quả, cụ thể (i) bảo vệ được những cây chưa bị chặt; (ii) bài học chính quyền cần thiết phải lắng nghe tiếng nói và tình cảm của người dân; (iii) tăng số người tự tin và trải nghiệm tự do hội họp, đặc biệt trong sinh viên và thanh niên; (iv) tăng năng lực hoạt động của xã hội dân sự trên mạng xã hội; (v) tạo ra tiền lệ người dân lên tiếng tập thể về các vấn đề quốc nội (bên cạnh vấn đề biển đông/TQ) một cách hòa bình và trật tự; và (vi) làm rõ sự “khô cứng” của hệ thống chính trị (MTTQ/Đoàn thể) trong việc kết nối nhân dân với chính quyền.

Chiến dịch bảo vệ cây cho thấy nếu các giá trị dân chủ, tự do, tinh thần tích cực và xây dựng, không khí hòa bình và thân thiện được thực hành trong các phong trào xã hội nó có thể mang lại thành công. Cách tiếp cận này làm tăng sự tham gia của người dân và tạo không khí thuận lợi cho đối thoại với chính quyền. Bên cạnh đó, nó cũng cho thấy một khoảng cách giữa người dân và chính quyền cần phải được thu hẹp, và đây chính là vai trò tự nhiên của xã hội dân sự.

1. GIỚI THIỆU VỀ BỐI CẢNH VÀ MỤC ĐÍCH NGHIÊN CỨU

Trong những ngày tháng 3 năm 2015, người Việt Nam nói chung và người Hà Nội nói riêng chứng kiến một sự kiện đặc biệt, chưa có tiền lệ, đó là một phong trào rộng khắp lên tiếng bảo vệ cây xanh đang bị chặt hạ trong khuôn khổ dự án thay thế 6.700 cây của Ủy ban nhân dân thành phố (UBNDTP) Hà Nội. Có lẽ đây là lần đầu tiên có một sự lên tiếng tập thể mạnh mẽ phản đối một dự án của chính quyền thành phố, với sự tham gia của hầu hết mọi tầng lớp nhân dân trong xã hội. Sức ép của phong trào đã góp phần dẫn đến quyết định của Chủ tịch UBND TP Hà Nội tạm dừng dự án để tiến hành thanh tra, và kết luận kỷ luật/cắt chức một số cán bộ cấp phòng của Sở Xây dựng thành phố.

Phong trào bảo vệ cây xanh đã tạo ra những thảo luận xã hội sâu rộng về cây, môi trường, minh bạch thông tin trong quản lý đô thị, tham nhũng, tự do biểu đạt, và quan hệ chính quyền và người dân. Nhiều hình thức biểu đạt khác nhau như thơ, văn tế, nhạc chế, poster, logo/avatar¹... đã được sử dụng. Phong trào đã chuyển từ mạng xã hội (on-line) qua các hoạt động cụ thể (off-line) như buộc nơ và treo biển bảo vệ cây, trao kiến nghị của 22.000 người dân cho UBNDTP, Hội thảo khoa học về dự án, tuần hành “Tree Hugs Picnic”, “Green Walk”, Chạy bộ, đạp xe vì cây xanh. Đáng chú ý là người dân cùng nhau xuống đường tuần hành ôn hòa vào các ngày cuối tuần trong nhiều tuần liên tiếp. Chủ đề vì cây xanh đã tạo một văn hóa đối thoại/biểu đạt mới. Một số người cho rằng đây là một bước tiến của xã hội dân sự Việt Nam

Năm 2013, UBND TP Hà Nội có quyết định phê duyệt đề án cải tạo, thay thế cây xanh đô thị hai bên đường giai đoạn 2014-2015². Sau đó, có những hoạt động chặt cây lớn, ví dụ như hàng cây Xà cừ trên đường Nguyễn Trãi vào tháng 11 năm 2014, được cho là để phục vụ dự án đường sắt trên cao. Tuy nhiên, phong trào chỉ thực sự lên cao và tạo ra sức ép lớn lên chính quyền, cũng như sự thay đổi của xã hội từ tháng 3 năm 2015. Chính vì vậy việc tiến hành một nghiên cứu trường hợp về phong trào bảo vệ cây xanh, hay còn gọi là phong trào 6.700 là hữu ích.

1 Hình đại diện của người sử dụng trên các trang mạng xã hội.

2 Quyết định số 6816/QĐ-UBND

Cụ thể, nghiên cứu tìm hiểu tiến trình và các yếu tố hình thành phong trào 6.700 và một số ảnh hưởng ban đầu của nó đối với xã hội Việt Nam. Từ nghiên cứu này, một số bài học hữu ích cho chính quyền cơ sở cũng được đưa ra nhằm tăng cường trách nhiệm giải trình và minh bạch thông tin của chính quyền cũng như sự tham gia của người dân vào quản trị địa phương. Vai trò của xã hội dân sự trong phong trào 6.700 cũng được đánh giá để đưa ra các bài học cho các hoạt động xã hội nhằm giải quyết các vấn đề của cộng đồng.

2. KHUNG PHÂN TÍCH VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Một số lý thuyết khác nhau về phong trào xã hội hay được nhắc tới như Thuyết tước đoạt (relative deprivation theory³), Lý thuyết xã hội đại chúng (mass-society theory⁴), Lý thuyết văn hóa (culture theory⁵). Tuy nhiên, để phân tích nguyên nhân, quá trình hình thành, và các yếu tố tạo ra phong trào bảo vệ cây xanh, nhóm nghiên cứu quyết định sử dụng khung lý thuyết “Áp lực cấu trúc (structural strain theory).

Lý thuyết áp lực cấu trúc (Structural Strain Theory⁶) nhìn vào những nhân tố tác động đến sự phát triển của phong trào. Cụ thể, phong trào xã hội chỉ xảy ra khi người dân tin rằng xã hội của họ đang có vấn đề và nhiều người trải nghiệm hoặc cảm nhận cảm giác bức xúc, bị tước đoạt hoặc bất công. Trong bối cảnh đó một giải pháp cho vấn đề được đề xuất, lan toả và được mọi người ủng hộ. Trong nhiều trường hợp, phong trào bùng nổ khi có một yếu tố ngẫu nhiên/bất ngờ để chuyển sự bất mãn thành phong trào. Về bối cảnh, để phong trào hình thành và phát triển thì nó phải không quá bị kiểm soát, người dân có thể tham gia không bị ngăn cản quyết liệt, và mọi người được huy động, tự huy động làm điều mình cần làm.

3 Nhà xã hội học Samuel A. Stouffer (1900-1960) được xem là người phát triển lý thuyết này sau chiến tranh thế giới thứ 2 khi viết tác phẩm “the american soldier (1949).

4 Lý thuyết Xã hội đại chúng được phát triển bởi nhà xã hội học William Kornhauser

5 Lý thuyết văn hóa được phát triển bởi Alberto Mellucci và James M. Jassper vào cuối những năm 1990

6 Lý thuyết áp lực cấu trúc do Robert Merton phát triển những năm 1930 như một cách tiếp cận chức năng về hành vi bị xem là lệch chuẩn trong xã hội

Nghiên cứu sử dụng phương pháp phân tích sản phẩm truyền thông, chủ yếu là diễn ngôn, nội dung và hình ảnh trên báo chí và mạng xã hội. Đối với báo chí, nhóm nghiên cứu đặt ra các tiêu chí là các trang báo có nhiều người đọc, và đa dạng đối tượng bạn đọc. Từ đó, 8 tờ báo được đưa vào nghiên cứu (báo mạng và phiên bản online của báo giấy) cụ thể là (i) Vnexpress: là trang thông tin hàng ngày ở Việt Nam và thế giới. Vnexpress là báo mạng được truy cập nhiều nhất ở Việt Nam năm 2014; (ii) Vietnamnet: Là một trong những tờ báo điện tử đầu tiên Việt Nam, thuộc danh sách 10 trang báo điện tử Việt Nam được truy cập nhiều nhất năm 2014; (iii) Dân trí: Diễn đàn dân trí Việt Nam, cơ quan Trung ương của Hội khuyến học Việt Nam; (iv) Tuổi trẻ: Cơ quan của Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, TPHCM; (v) Thanh niên: Diễn đàn của Hội liên hiệp thanh niên Việt Nam; (vi) Lao động: Cơ quan của Tổng liên đoàn Lao động Việt Nam; (vii) Pháp luật TP. Hồ Chí Minh : Cơ quan chủ quản là Sở Tư pháp Thành phố Hồ Chí Minh; và (viii) Hà Nội Mới: cơ quan chủ quản là Thành ủy Hà Nội.

Đối với báo mạng, mỗi tờ báo đều có mục tìm kiếm theo từ khóa. Nhóm nghiên cứu sử dụng từ “Chặt cây”, “Chặt cây Hà Nội”, “6.700 cây xanh”, “Chặt cây xanh Hà Nội”, “Cây xanh Hà Nội”, “Đề án chặt hạ 6.700 cây xanh” để tìm bài liên quan, sau đó được lựa chọn theo thời gian bài đăng. Đây cũng là một trong những tính năng thuận lợi cho việc tìm kiếm và lọc mẫu nghiên cứu. Tuy nhiên, vì tìm theo từ khóa nên nhóm nghiên cứu gặp khó khăn trong việc bao quát mẫu. Trường hợp sót bài là đương nhiên khi sử dụng cách chọn mẫu này.

Đối với mạng xã hội, nhóm nghiên cứu phân tích facebook page “6.700 người vì 6.700 cây”, facebook group “6.700 cây xanh” và facebook group “vì một hà nội xanh”. Chúng tôi có phân tích các status, các sản phẩm truyền thông, và ý kiến thành viên của các trang, và đặc biệt nội dung chia sẻ của của ba diễn đàn này. Ngoài ra, chúng tôi cũng tham khảo thêm một số Diễn đàn khác như webtretho, otofun, facebook của một số người nổi tiếng, và youtube với các từ khóa tương tự.

Nhóm nghiên cứu cũng phỏng vấn sâu 14 người tham gia vào phong trào bảo vệ cây xanh, gồm năm người điều hành (admin) của các fanpage “6.700 người vì 6.700 cây”, Group “Vì một Hà Nội xanh” và Group “6.700

cây xanh”. Hai người tổ chức các cuộc picnic Tree Hugs, Tuần hành xanh (green walk), Đạp xe vì cây xanh “biking for trees”. Một người tổ chức hội thảo khoa học về đề án quy hoạch cây xanh Hà Nội. Ngoài ra, nhóm nghiên cứu cũng phỏng vấn ba nhà báo tham gia đưa tin về vụ việc, một luật sư, một thanh niên và một nhà quan sát độc lập về phong trào bảo vệ cây xanh. Các phỏng vấn sâu kéo dài từ 30-60 phút và được tiến hành ở nơi hoàn toàn riêng tư, theo sự lựa chọn của người tham gia phỏng vấn. Các phỏng vấn đều được xin phép ghi âm. Các thông tin định tính dưới dạng chữ (MSW) được mã hóa theo nội dung nghiên cứu. Phân tích số liệu định tính dựa vào tính đại diện và đa dạng thông tin ở từng mã. Nhận định kết quả phân tích ở từng mã và tính liên kết của các kết quả dựa vào phương pháp hiện tượng luận (phenomenology) để tìm hiểu sự diễn giải, cảm nhận thông qua các chia sẻ của người tham gia nghiên cứu.

3. HẠN CHẾ CỦA NGHIÊN CỨU

Nghiên cứu có hai hạn chế chính. Thứ nhất, nhóm nghiên cứu không phỏng vấn được đại diện chính quyền và cơ quan có thẩm quyền về dự án thay cây, cũng như quan điểm của họ về phản ứng của người dân, và các nội dung được đăng tải trên báo chí. Chúng tôi đã liên lạc với một người có trách nhiệm nhưng họ không bố trí được lịch gặp vì bận. Thứ hai, do các bài báo được tìm bằng các từ khóa trên internet nên không tránh khỏi sót bài, và không loại trừ khả năng một số bài có thể đã bị xóa.

4. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

4.1. Tiến trình hình thành phong trào 6.700

4.1.1. Đề án thay cây Hà Nội: làm đúng quy trình nhưng quy trình có đúng?

Ngày 14 tháng 5 năm 2010, Phó chủ tịch UBND TP Hà Nội Nguyễn Văn Khôi ký Quyết định số 19/2010/QĐ-UBND của UBND TP Hà Nội: Về việc ban hành “Quy định về quản lý hệ thống cây xanh đô thị, công viên, vườn hoa, vườn thú trên địa bàn thành phố Hà Nội”. Quyết định này được công bố trên

Cổng giao tiếp điện tử của UBND TP Hà Nội⁷ và Cổng thông tin điện tử của chính phủ⁸. Đây là hoạt động quản lý bình thường của chính quyền Hà Nội, không người tham gia nghiên cứu nào biết về quyết định này, và báo chí cũng không đưa tin về Quyết định này.

Ngày 1 tháng 11 năm 2013, Sở Xây dựng Hà Nội đã lập Đề án cải tạo, thay thế cây xanh đô thị hai bên đường phố Hà Nội giai đoạn năm 2014- 2015 (Tờ trình 8542/TTr-SXD ngày 1/11/2013. Ngày 11 tháng 11 năm 2013, Ông Nguyễn Văn Khởi phó chủ tịch UBND TP ký Quyết định 6816/QĐ-UBND về việc phê duyệt “*Đề án cải tạo, thay thế cây xanh đô thị*” hai bên đường phố Hà Nội giai đoạn năm 2014- 2015. Theo Đề án, tổng số cây bị chặt hạ, thay thế trên 190 tuyến phố là 6.708 cây.

Ngày 10 tháng 3 năm 2015, Sở Xây dựng Hà Nội đã thông tin tới báo chí một số nội dung thực hiện kế hoạch của thành phố triển khai “*Năm trật tự và văn minh đô thị 2015*”, trong đó có nội dung thay thế cây xanh trên các tuyến phố nội thành Hà Nội. Báo An Ninh Thủ Đô⁹ đưa tin đại diện công ty cây xanh Hà Nội cho biết “*Trước đây, đường Nguyễn Chí Thanh từng được đánh giá là con đường đẹp nhất Hà Nội. Tuy nhiên, theo thời gian, hệ thống cây xanh ở đây không còn phù hợp nữa. Cùng với việc thay thế toàn bộ bằng cây Vàng tâm, đường Nguyễn Chí Thanh sẽ sớm trở lại danh mục những con đường đẹp nhất Thủ đô...*”. Báo này cũng cho biết nguồn kinh phí thay cây sẽ được xã hội hóa do CATP Hà Nội và Ngân hàng thương mại cổ phần Việt Nam Thịnh vượng tài trợ. Việc trồng cây “*Vàng Tâm*” được thực hiện từ ngày 14 tháng 3 năm 2015 sau khi đã chặt nhiều cây xanh trên phố này.

Như vậy, đề án thay cây được xây dựng, phê duyệt, và triển khai với sự cho phép của cơ quan có thẩm quyền, và được hiểu là đúng quy trình. Kinh phí được xã hội hóa bởi các nhà tài trợ. Đây có thể là lý do làm cho chính quyền TP. Hà Nội không lường trước được sự phản ứng của người dân sau này.

7 <http://vanban.hanoi.gov.vn/vanbanphapquy/-/vb/nsGpxUlb7ddQ/217642.html?jsessionId=-SSQISA8rQo2fuCaiBi6bJ3k.undefined>

8 http://www.chinhphu.vn/portal/page/portal/chinhphu/hethongvanban?class_id=1&mode=detail&document_id=96515

9 <http://anninhthudo.vn/thoi-su/thong-nhat-trong-cay-vang-tam-tren-duong-nguyen-chi-thanh/599301.antd>

4.1.2 Cây bị hạ, lòng bất ổn trong dân lại tăng

Việc chặt hạ cây ở Hà Nội bắt đầu được chú ý khi hàng trăm cây xà cừ bị đốn hạ trên đường Nguyễn Trãi nhằm đảm bảo an toàn cho việc thi công cũng như vận hành của tuyến đường sắt trên cao Cát Linh – Hà Đông. Trong cuộc họp báo ngày 22 tháng 1 năm 2015, infonet¹⁰ đưa tin ông Hoàng Nam Sơn, Phó giám đốc Sở Xây dựng Hà Nội cho biết, để đảm bảo an toàn tuyệt đối cho tuyến đường sắt đô thị và người tham gia giao thông, Sở Xây dựng đã được thành phố cho phép chặt hạ gần 150 cây Xà cừ trên dải phân cách giữa đường Nguyễn Trãi - Trần Phú, trong đó 123 cây có đường kính lớn hơn 50 cm, cao từ 14 đến 20 m. Các cây này chủ yếu phát triển nghiêng về phía đường sắt đô thị và có thể gây nguy hiểm nếu bị gãy đổ. Thời gian hoàn thành trước ngày 15 tháng 2 năm 2015.

Phản ứng với thông tin này, nhiều bạn đọc đã tỏ ra nuối tiếc. Có tới 231 ý kiến bạn đọc trên bài báo *“Hà nội sẽ chặt hết Xà cừ đường Nguyễn Trãi-Trần Phú”* của vnexpress¹¹, đa phần tiếc thương cho hàng cây xà cừ. Bạn đọc Hào Phạm chia sẻ *“nhìn xót xa thật, sao không tỉa cành cho gọn gàng, biết bao năm mới được một hàng cây cổ thụ như vậy. Hà Nội đã không còn xanh nữa rồi.”* Hay bạn Nguyễn Thanh Tùng than thở *“mùa hè có mà chết nóng, Hà Nội không có cây thì sống sao được?”* Còn bạn đọc có nickname Thuhuongnguyen7175 buồn thương vì *“tuổi thơ của mình có rất nhiều kỷ niệm với hàng cây xà cừ. Hôm hàng cây bị chặt mình hụt hẫng như bị mất đi một cái gì đó rất quý giá, nước mắt rơi và sống mũi cay cay. Giờ đi trên đường Nguyễn Trãi rộng thênh thang mà lòng mình trống trải quá. Vinh biệt hàng cây yêu dấu của tôi!”*.

Tuy tiếc thương, nhưng đa số bạn đọc và người dân Hà Nội đều nghĩ đây là “một sự hi sinh vì phát triển”, đó là đường sắt trên cao. Đa số người tham gia nghiên cứu cũng có suy nghĩ tương tự. Một Admin của trang “6.700 người vì 6.700 cây” chia sẻ *“khi đọc tin chặt cây ở đường Nguyễn Trãi thì tôi cũng nghĩ rất đơn giản là chặt cây để giải phóng hành lang cho đường sắt trên không. Nếu mà phải đốn những cái cây với cả đường sắt trên không thì tôi không thích ý tưởng đấy, nhất là còn nhiều câu hỏi về độ an toàn của nó. Nhưng tôi nghĩ giao thông đô thị ở*

10 <http://infonet.vn/ha-noi-se-chat-toan-bo-cay-co-thu-tren-duong-nguyen-trai-tran-phu-post156727.info>

11 <http://vnexpress.net/tin-tuc/thoi-su/ha-noi-se-chat-het-xa-cu-duong-nguyen-trai-tran-phu-3137630.html>

Hà Nội quá tệ cho nên mình chấp nhận, đây là mình thực sự hi sinh”. Một admin khác thì “cảm thấy là khó có thể can thiệp vào vì nó là một cái khoa học vào đó là để đảm bảo an toàn”. Như đa số người khác, một Luật sư “thấy tiếc vì mình đã vội vàng tin chứ không tìm hiểu cận kề có thực sự cần thiết chặt cây Xà cừ hay không, đây chính là một điều tôi ân hận vì đã không tìm hiểu cận kề, vội tin vào phát ngôn của chính quyền”.

Sau đường Nguyễn Trãi, đầu tháng 3 năm 2015 hàng loạt cây xanh tiếp tục bị đốn hạ trên các tuyến đường thủ đô không có đường sắt trên cao chạy qua. Hàng ngày, người dân đi qua các tuyến đường Nguyễn Chí Thanh, Nguyễn Thái Học, Quang Trung chứng kiến cảnh cây khỏe mạnh bị cưa không rõ lý do mà sột ruột. Với nhiều người, hàng ngày đứng dưới bóng cây đợi con tan trường, đợi đèn xanh ở ngã tư, hay tìm những bóng cây trên phố... giờ chỉ còn “cái hố sâu hoắm” làm họ bất ổn. Chính những hình ảnh đau xót này gọi lên những thắc mắc, những câu hỏi được đặt ra giữa bạn bè, đồng nghiệp, và những người dân cư sống trên các tuyến phố này.

Lác đác trên facebook cư dân mạng chia sẻ hình ảnh chặt cây, đưa ra những câu hỏi thắc mắc tại sao phải chặt cây trên các con phố không có đường sắt trên cao.

Một người Hà Nội đã không dừng ở thắc mắc mà có hành động khởi xướng cụ thể. Ngày 16 tháng 3 năm 2015, ông Trần Đăng Tuấn đăng thư ngỏ gửi chủ tịch UBND TP. Hà Nội Nguyễn Thế Thảo trên facebook cá nhân của mình. Ông Tuấn nêu “việc chặt hạ cây xanh trên nhiều tuyến phố của Hà Nội đang gây lo lắng, băn khoăn và cả thắc mắc cho nhiều người dân”. Ông “kiến nghị ông chủ tịch nên tạm dừng việc chặt hạ cây một thời gian để người dân tự kiểm tra có đúng 6.700 cây đó là thuộc diện cần loại, thay hay không. Công khai cho người dân biết các cây trong diện chặt hạ ở từng tuyến phố để họ kiểm tra. Thành phố nên lắng nghe các nhà khoa học và người dân đưa ra ý kiến của mình về việc thay cây”. Kiến nghị này của ông Tuấn có được 6567 like, 789 share, và 588 comments trên facebook cá nhân của mình. Thư ngỏ cũng được một số báo như Dân Trí, VOV, Afamily, Shoha và vtc.vn¹² đăng lại vào ngày 17 tháng 3 năm 2015.

12 <http://vtc.vn/chat-6.700-cay-xanh-ong-tran-dang-tuan-viet-thu-ngo-gui-chu-tich-ha-noi.2.545211.htm>

Có thể nói, thư ngỏ của ông Tuấn cũng chính là tâm tư, nguyện vọng của nhiều người dân Hà Nội. Ông Tuấn cũng như nhiều người dân Hà Nội không phản đối chủ trương thay “cây nguy hiểm, bị cong, hỏng, dễ đổ, dễ gây tai nạn” của chính quyền. Họ chỉ muốn có được thông tin, được một lời giải trình rõ ràng để yên tâm về chủ trương thay cây là đúng. Có lẽ không chỉ riêng ông Tuấn mà nhiều người dân đều mong chờ câu trả lời của UBND thành phố.

4.1.3. Phát súng “Chặt cây không phải hỏi dân”

Ngày 17 tháng 3 năm 2015, trao đổi bên lề cuộc giao ban báo chí Thành ủy, Phó Ban Tuyên giáo Thành ủy Phan Đăng Long khi được hỏi về thư ngỏ của ông Trần Đăng Tuấn đã cho rằng “*Cái gì cũng phải hỏi ý kiến hay sao? Bây giờ chỉ có chuyện trồng cây mà phải hỏi ý kiến dân! Tôi hỏi thế đất nước bây giờ động đến cái gì đi hỏi dân thì bầu ra chính quyền làm gì...? Ông Trần Đăng Tuấn cũng là một người dân, thành phố có cả kế hoạch tổng thể và rất nhiều ban ngành tham gia. Còn cảm nhận của người dân rất có thể có ý kiến đúng sai.... Còn anh không đồng tình với chuyện đó thì anh cũng chỉ là một người dân thôi. Còn biết bao nhiêu người dân đồng tình thì sao?*¹³”

Phát ngôn của ông Phó Ban Tuyên giáo Thành ủy có thể dựa trên niềm tin việc thay cây là đúng chủ trương, đúng quy trình vì đã được các cơ quan có thẩm quyền phê duyệt. Nhưng quan trọng hơn, chính quyền (mà trong trường hợp này là ông Phan Đăng Long đại diện) dường như không cảm nhận được sự bất an trong dân khi chúng kiến một phần sự sống xung quanh họ bị đốn hạ. Theo một nhà báo, đối với người dân thủ đô, “*cây còn là kỷ niệm, là thơ là nhạc là điện ảnh... Là tuổi thơ tôi Hà Nội... Bức thư của ông Tuấn viết chỉ là thay mặt cho hàng triệu người quan tâm đến vụ chặt cây, cả những người xa Hà Nội, cả hải ngoại. Người ta có thể nghe thấy con số ba nghìn tỷ lãng phí xây cái Bảo tàng Hà Nội nhưng người ta không tiếc bằng một cái cây mà gắn với kỷ niệm của người ta, gắn với tuổi thơ của người ta, cái đấy là cái yếu tố hàng đầu*”.

Bên cạnh đó, phát ngôn “chặt cây không phải hỏi dân” cũng đi ngược lại khẩu hiệu “dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra” cũng như “nhà nước của dân,

13 <http://vietnamnet.vn/vn/chinh-tri/226164/-chat-cay-xanh-ha-noi-khong-phai-hoi-dan-.html>

do dân, và vì dân” được đề cao lâu nay. Nó tạo ra sự phản cảm cao độ trong dân chúng. Một Admin của trang 6.700 người vì 6.700 cây ví phát ngôn của ông Phan Đăng Long như *“một phát súng bắn thẳng vào lòng dân”*. Và đây chính là sự khởi đầu của việc ra đời của những hành động của người dân phản đối dự án thay cây của chính quyền thành phố.

4.1.4. Người dân đã lên tiếng và tự hành động!

Có lẽ, chưa bao giờ ở Hà Nội có được không khí hoạt động dân sự tích cực như thời gian phản đối dự án thay cây của thành phố. Chưa bao giờ có một sự tham gia chủ động và hợp tác, tự do và tình nguyện như vậy của hầu hết các tầng lớp dân cư. Mỗi người tự hành động theo năng lực và chuyên môn của mình để bảo vệ cây, không cần ai chỉ đạo, không cần ai thúc giục, không cần ai dẫn dắt.

Sinh viên đi thắt nơ và treo biển “tôi đang khỏe mạnh xin đừng giết tôi”:

Hoạt động được nhiều người chú ý là “Dự án phủ vàng 6.700 cây xanh Love Trees – Save City” do Hoàng Thùy Linh – sinh viên tại Hà Nội khởi xướng. Ý nghĩa của hoạt động thật đơn giản, bạn chỉ cần buộc nơ vàng lên thân cây để thể hiện tình yêu với cây, nó cũng là một dấu hiệu thể hiện ý kiến phản đối chặt cây của người dân. Theo 24h.com¹⁴ thì các bạn trẻ đã buộc nơ vàng lên cây ở trên các tuyến phố như Tràng Thi, Hàng Bài, Phố Huế, Phan Chu Trinh, Giảng Võ, Cát Linh. Hoàng Thùy Linh – người nghĩ ra ý tưởng chia sẻ: *“Chúng mình thực hiện chiến dịch này nhằm mục đích bảo vệ cây cối, truyền tới mọi người một thông điệp bảo vệ môi trường, bảo vệ màu xanh”*. Qua facebook, nhiều bạn trẻ đã tham gia hoạt động này vì yêu những bóng cây của Hà Nội, họ cùng mọi người *“góp sức nhỏ vào việc bảo vệ cây cối, bảo vệ cảnh quan môi trường”*. Ngoài việc buộc nơ, nhiều bạn trẻ khác đã tích cực đi gắn biển với dòng chữ *“tôi đang khỏe mạnh xin đừng giết tôi”¹⁵* hay *“Vì một Hà Nội xanh”*. Các hoạt động này không những được lan truyền, chia sẻ và bình luận trên mạng xã hội, mà còn được thông tin trên báo chí nhà nước. Những cái tit như *“những cái cây biết nói”* hay *“Nát lòng người dân thủ đô”¹⁶* làm tăng cảm xúc của người dân trước “thân phận” của những cây xanh đã gắn bó với mình từ lâu.

14 <http://www.24h.com.vn/ban-tre-cuoc-song/gioi-tre-ha-thanh-that-no-bao-ve-cay-tren-pho-c64a697743.html>

15 <http://tintuonline.com.vn/thoi-su/toi-dang-khoe-manh-xin-dung-giet-toi-p0c1001n20150320094217329.vnn>

16 <http://nld.com.vn/thoi-su-trong-nuoc/nat-long-nguoi-dan-thu-do-20150319231529905.htm>

Kiến trúc sư phân tích và góp ý về quản lý đô thị: Chưa bao giờ thông tin về quản lý đô thị, quản lý cây xanh ở đô thị, và kinh nghiệm quốc tế trong việc quản lý cây, thay cây lại được chia sẻ và đón nhận nhiều như thời gian người dân Hà Nội phản đối chặt cây. Ví dụ, KTS Trần Huy Ánh (Hội KTS Việt Nam) cho rằng Hà Nội *“Có thể trồng xen kẽ một cây mới bên cạnh một cây cũ để khi cây mới chưa kịp lớn thì vẫn có tán cây cũ che nắng, điều hòa không khí. Chặt hàng loạt cây xanh rõ ràng ảnh hưởng đến môi trường thủ đô”*.¹⁷ Rất nhiều người như KTS. Phạm Thanh Tùng, KTS. Lê Việt Hà, KTS. Nguyễn Hoàng Phương, KTS. Thân Hoàng Linh¹⁸ nói về quy trình quản lý và thay cây, về vẻ đẹp của cây đối với công trình kiến trúc, đô thị, và sự tham gia của người dân trong việc quản lý cây. Đi xa hơn, KTS. Nguyễn Anh Tuấn 27 tuổi ở Ba Đình, Hà Nội, đã quyết định đeo biển *“tôi là một cây xanh – I am a tree”* nhằm phản đối việc chặt cây trên đường Lê Duẩn. Kiến trúc sư Tuấn *“xuống đường”* nhằm thu hút sự chú ý của mọi người đến vấn đề này hơn.

Ca sĩ hát nhạc chế: Chính việc chặt cây xanh làm nhiều người Hà Nội hành động như những cá nhân có trách nhiệm. Ca sĩ Tuấn Hưng¹⁹ chế nhạc để hát đặt câu hỏi lớn *“sao tự nhiên cắt cây... và đây là do ý ai, tự dùng hứng lên tìm cây to mát cắt..”* công bố vào ngày 19 tháng 3 năm 2015. Đình Tiến Dũng²⁰ một người nổi tiếng với biệt danh là Giáo sư Xoay đã viết nhạc chế dựa trên bài *“Hà Nội những công trình”* của Quốc Trường được lan truyền vào ngày 20 tháng 3 năm 2015. Lời bài hát nhằm chế nhạo hoạt động chặt cây và tiếc thương cho cây xanh như *“Những con đường, giờ nắng rất mặt. Khắp phố phường, hàng cây mới chặt. Gió xuân về cuộn bay lá xanh, gốc cây, vết nhựa còn tươi. Nhờ những bóng mát chưa hề. Bao năm qua ta đi về. Nay ta của cây đi rồi, chắc sẽ nhớ mãi khôn quên. Hà Nội rồi sẽ trở về tông, như bị vật lỏng. Có gỗ rồi, chẳng lo gỗ lậu. Mỗi chim trời là mất chỗ đậu. Những con người, đang ra sức của. Nhân danh, xây dựng thủ đô”*. Ngoài Giáo sư Xoay, ca sĩ Tuấn Hưng nhiều người tham gia chế nhạc như Huỳnh Minh Tài²¹ chế bài *“xin đừng đốn cây”* từ bài *“Trống vắng”* vào ngày 22 tháng 3 năm 2015.

17 <http://nld.com.vn/thoi-su-trong-nuoc/cay-xanh-ha-noi-ton-thuong-20150319231412731.htm>

18 <http://www.tienphong.vn/xa-hoi/chat-ha-6.700-cay-xanh-khong-o-dau-de-nhu-viet-nam-835868.tpo>

19 <https://www.youtube.com/watch?v=saak3UsKNUw>

20 <http://news.zing.vn/Clip-Giao-su-Xoay-hat-tiec-nho-hang-cay-xanh-Ha-Noi-posts522517.html>

21 <https://www.youtube.com/watch?v=S9SnKpjjk58>

Nghệ sĩ kêu gọi và tham gia bảo vệ cây: Một loạt những người con Hà Nội cùng lên tiếng để bảo vệ cây. NSUT Chiêu Xuân cho rằng “*đây là một cuộc chiến mà chị từng là nhân vật chính*”. Chính chị là người đã phải trực tiếp ngăn cản người của Công ty cây xanh Hà Nội đến chặt cây, vì với người Hà Nội cây không phải là vật vô tri vô giác, “*Đó là nhân chứng lịch sử, là người bạn thân thiết của người dân Thủ đô. Con người nợ cây nhiều lắm: nợ từng hơi thở, nợ bóng mát, nợ giá trị lịch sử, ...*” như báo Dân Việt²² đưa tin. Còn Nhà thơ Trần Đăng Khoa thì nhớ lại “*Thời chiến tranh, bom đạn tàn phá khốc liệt, Hà Nội vẫn giữ được lá phổi xanh của mình. Bây giờ, tôi còn là một cậu bé mà vẫn tự hào về Thủ Đô Hà Nội: “Những năm giặc bắn phá – Ba Đình vẫn xanh cây – Trăng vàng Chùa Một Cột – Phủ Tây Hồ hoa bay...”*. *Bây giờ, không có giặc, cũng không còn bom đạn nữa mà cây xanh thành phố Hà Nội lại bị hạ sát tàn bạo còn hơn cả những trận rải thảm của B52²³*”.

Một số người nổi tiếng trong lĩnh vực nghệ thuật cũng lên tiếng để phản đối việc chặt cây thông qua facebook của mình. Ca sĩ Mỹ Linh viết “*khóc cùng Hà Nội những ngày này. Kêu gọi chống chặt cây Hà Nội bạn bè tôi ơi*”, hay Đinh Mạnh Ninh viết “*thành phố chảy máu... đang cảm thấy xót xa*”. Nhạc sĩ Quốc Trung viết “*vấn đề không phải là cây và cành, vấn đề là gốc và rễ. Khi lòng tin không có thì chặt hay trồng đều như nhau cả. Còn ai tin được những thành quả phải sau hàng chục năm ở cái xứ này*”. Một số người khác như Thái Thùy Linh thì thay avatar Tree Hugs, Văn Mai Hương thì ký kiến nghị thư trên tutela.vn và kêu gọi mọi người cùng ký, hay Hoa hậu Nguyễn Thu Thủy kêu gọi mọi người ủng hộ cho Nhóm 6.700 cây xanh làm phim tài liệu về sự kiện²⁴.

Luật sư khởi động mặt trận pháp lý: Trong quá trình này, một nhóm luật sư gồm LS. Vũ Trần Hải, LS. Nguyễn Hà Luân, và LS. Lê Văn Luân đã cùng ký tên vào thư đề nghị dừng chặt cây khẩn cấp do có những dấu hiệu vi phạm pháp luật²⁵. Bên cạnh các Luật sư cũng có những cá nhân và các nhóm khác cũng gửi thư kiến nghị của công dân để nghị UBND Hà Nội trả lời. Bên cạnh

22 <http://danviet.vn/giai-tri/nsut-chieu-xuan-toi-gao-khoc-nhu-mu-dien-bao-ve-cay-559668.html>

23 <http://chieulang.com.vn/video/chi-tiet/nha-tho-tran-dang-khoa-chang-le-onh-cu-tich-ha-noi-khong-co-loi-trong-vu-tan-sat-cay-xanh-4205.html>

24 <http://kenh14.vn/star/sao-viet-dau-long-khi-hang-loat-cay-xanh-bi-chat-ha-tai-ha-noi-20150320022014918.ch>

25 <http://vietnamnet.vn/vn/chinh-tri/226619/luat-su--can-xem-xet-ai-da-tham-muu-chat-6-700-cay.html>

đó có những phát biểu quan trọng của Đại Biểu Quốc hội Nguyễn Sĩ Cương, Ủy viên thường trực Ủy ban pháp luật, cho rằng “UBND TP Hà Nội cho phép chặt hạ ô ạt cây xanh trong thời gian qua là có biểu hiện vi phạm quy định của Luật Thủ đô” như báo Dân Trí²⁶ đưa tin. Thanh tra chính phủ trong văn bản gửi Hà Nội cũng viết “có nhiều vấn đề chưa minh bạch, rõ ràng, có dấu hiệu vi phạm khoản 2, điều 14 Luật thủ đô và khoản 1, điều 14 Nghị định 64/2010 của Chính phủ quy định về quản lý cây xanh đô thị, gây bức xúc dư luận nhân dân” như Zing²⁷ đưa tin.

Các tổ chức phi chính phủ tổ chức hội thảo khoa học: Một trong những hội thảo quan trọng và duy nhất về chủ đề bảo vệ cây là do Trung tâm Con người và Thiên nhiên (PanNature) phối hợp với Trung tâm Truyền thông Giáo dục Cộng đồng (MEC) thuộc Liên hiệp các Hội khoa học kỹ thuật Việt Nam (VUSTA) tổ chức. Hội thảo nhằm cung cấp cho công chúng các thông tin liên quan đến việc thay cây, cũng như nội dung quy hoạch và quản lý đô thị. Như chia sẻ của một người đồng tổ chức hội thảo cho biết “hai tổ chức hợp tác vì đều quan tâm đến vấn đề cây xanh, bên mời chuyên gia bên mời nhà báo. Đây là hoạt động tự nguyện, không ai có quyền lợi gì cả, chỉ thấy vấn đề chung cần phải làm thì hợp tác. Có gần 200 nhà báo tham gia, có báo tường thuật trực tiếp. Kể cả mất điện họ vẫn tham gia, vẫn tiếp tục để làm rõ tất cả các ngọ ngành, và sau đó là công việc của các bên liên quan khác”. Một người đồng tổ chức khác cho biết “Tôi muốn đưa thông tin chính thống cho công chúng, chứ không phải là thông tin đồn đoán. Những người như GS. Phạm Ngọc Đăng nói về đánh giá tác động môi trường, hoặc những chuyên gia về quy hoạch kiến trúc nói về tính hợp lý của việc thay cây, còn những nhà khoa học lâm nghiệp thì nói về sự phù hợp của cây lựa chọn... Họ đều là những người lăn lộn mấy chục năm về lĩnh vực đấy người ta biết và sẵn sàng góp ý tự nguyện, miễn phí cho thành phố”. Hội thảo chính là một không gian được tạo ra bởi xã hội dân sự để các nhà khoa học lên tiếng và truyền thông đưa tin nhằm thông tin chính xác và khoa học đến công chúng cũng như góp ý cho chính quyền.

26 <http://dantri.com.vn/xa-hoi/ha-noi-vi-pham-luat-thu-do-khi-chat-ha-cay-xanh-hang-loat-1427505824.htm>

27 <http://news.zing.vn/Vu-chat-6.700-cay-co-dau-hieu-vi-pham-Luat-thu-do-post524585.html>

Trí thức, nhà nghiên cứu, chuyên gia tham gia bảo vệ cây: chưa bao giờ có sự tham gia nhiệt tình, tự do và tự nguyện của các trí thức thủ đô về chủ đề cây xanh như vậy. Những người như ông Lê Huy Cường, hội khoa học kỹ thuật lâm nghiệp đã đến tận đường Nguyễn Chí Thanh để khẳng định *“cây trồng ở HN không phải là cây vàng tâm, mà là cây gỗ mỡ”*. Một loạt các nhà khoa học như GS. Nguyễn Lâm Dũng, GS. Lê Đình Khả, TS. Nguyễn Tiến Hiệp, Trung tâm bảo tồn thực vật Việt Nam, hay TS. Đặng Văn Hà, Đại học Lâm nghiệp có những phân tích và bằng chứng khoa học về những sai lầm của dự án thay cây. Các ý kiến chuyên môn của họ làm cho các thảo luận xã hội được thông tin chính xác, cụ thể. Nó cũng bác bỏ các ngụy biện hay vạch trần những “quan co chối tội” của một số công chức và lãnh đạo của TP. Hà Nội, dẫn đến việc phải thay cây trồng khác khi khắc phục dự án chặt cây. Ngoài ra còn có các trí thức lớn như GS. Ngô Bảo Châu đưa ra lập luận bẻ lại các lý do chính quyền TP. Hà Nội biện minh cho việc chặt cây, hay Đại biểu QH, nhà sử học Dương Trung Quốc, Đại biểu QH Bùi Thị An chia sẻ sự ngỡ ngàng về những con phố trọc lốc, và khẳng định tầm quan trọng của việc minh bạch hóa thông tin, thay cây có cơ sở khoa học và lắng nghe ý kiến người dân, chuyên gia.

Họa sĩ thiết kế poster và avatar: Có một lượng lớn các poster, avatar và truyện tranh được sáng tác về đề tài chặt cây, bảo vệ cây, và tình yêu của người dân Hà Nội với cây. Phổ biến nhất là hình ảnh avatar “Tree Hugs” với biểu tượng vòng tay ôm cây hình trái tim, với màu xanh biểu tượng cho môi trường được nhiều người dùng làm avatar trên facebook của mình. Các ảnh chế như em bé ngồi khóc bên gốc cây (từ nguyên bản em bé ngồi khóc bên con chó bị thịt), hoặc hình ảnh quan tham chặt cây thành tiền cũng được lưu truyền trên mạng. Đề tài thành phố chặt cây đã truyền cảm hứng sáng tác và làm giàu nội dung thảo luận trên mạng xã hội. Một nhà báo cho rằng *“mạng xã hội đã chuyên nghiệp hơn trong việc tạo nội dung cũng như thông điệp, sử dụng hình ảnh cũng như câu chuyện để gây ảnh hưởng xã hội”*. Một người tổ chức sự kiện, chuyên về mạng xã hội thì nhận xét *“chính các hình ảnh, poster, avatar đã mang thông điệp và được mọi người chia sẻ rất nhiều. Tuy nhiên, tôi thấy những hình ảnh đẹp, tích cực thì được mọi người chia sẻ, thích nhiều hơn. Những hình ảnh mang tính tiêu cực, máu me thì cũng gây ra sự chú ý, nhưng ít được mọi người chia sẻ và sử dụng hơn”*.

Nhà báo tiến hành điều tra: Nhiều nhà báo tham gia vụ chặt cây không chỉ là công việc của mình, mà còn vì tình yêu với Hà Nội, với cây xanh. Một nhà báo cho biết *“trước khi ‘cơn bão’ 6.700 cây xảy ra, tôi đã phóng xe máy một vòng quanh Hà Nội để chụp ảnh xem có cây Xà cừ nào nó nguy hiểm, nó sắp chết mà đổ không, nhưng không, toàn thấy cây xanh tốt cả. Sau này tôi đã bị cuốn vào việc bảo vệ cây, không chỉ tác nghiệp báo chí, mà cả các hoạt động như Tree Hugs để bảo vệ cây”*. Một nhà báo khác thì chia sẻ *“Quả thật ban đầu tôi cũng không để ý chuyện này đâu. Nó bắt đầu khi sếp gửi email cho thông tin một người bạn nào đó trên facebook chụp lại cảnh chặt cây trơ mỗi góc. Tôi được giao đi hỏi lãnh đạo Hà Nội quan điểm về việc này. Ban đầu cũng chỉ là một công việc được giao và mình phải hoàn thành, nhưng khi sự việc ngày càng được sáng tỏ hơn những sai phạm thì nó thúc mình phải tiếp tục đi đến cùng. Đây cũng có thể là bản năng của một phóng viên và cũng có thể là một phần cảm xúc khi nhìn những gốc cây trơ trụi như vậy”*. Nhiều nhà báo có các phóng sự điều tra về nguồn gốc cây Mỡ trồng ở đường Nguyễn Chí Thanh, hay điểm tập kết của gỗ sau khi cây bị đốn hạ, hoặc chi phí chặt hạ cây cũng như tĩa cành. Đối với họ, ngoài đáp ứng thông tin cho công chúng, chính tình yêu Hà Nội và các sai phạm của chính quyền thành phố thúc giục họ tác nghiệp về vụ cây từ các góc nhìn đa chiều.

Những người dân thành phố tham gia bảo vệ cây: Nhiều người dân hành động để bảo vệ cây trước cửa nhà mình, hoặc trên phố nhà mình. Ngoài những người nổi tiếng như diễn viên Chiều Xuân, có nhiều người dân nhắn tin đến các trang mạng xã hội ví dụ trang *“6.700 người vì 6.700 cây”* thông báo *“tình trạng chặt cây lẻ tẻ trong 2 hôm nay, đặc biệt khả năng diễn ra ban đêm ở đường Trịnh Hoài Đức”*. Người dân ở phố Quang Trung phản đối chặt cây, phản đối chiến dịch chặt cây *“như mang lâm tặc về Hà Nội, cần cảnh giác vì nó phá cây, tại sao lại chặt cây to khỏe, trồng bao giờ mới được. Phải cảnh giác!”*. Một thanh niên tham gia chiến dịch buộc ruy băng cho cây chia sẻ *“khi nhóm bắt đầu đi quanh thành phố coi chỗ nào cây bị đánh dấu sắp chặt thì cầm ruy băng vô đó. Lúc đó cảm giác hơi sợ. Có chỗ người dân tưởng mình đến để chuẩn bị chặt cây lao ra chửi mắng. Đến khi giải thích thì người dân người ta cũng đồng tình với mình, thì mình tự nhiên an tâm hơn về việc mình làm. Thấy việc này nó lãng mạn quá nhưng nó cần, vì các phong trào cũng cần có yếu tố lãng mạn”*.

Các nhóm người dân tự phát bảo vệ cây: Có rất nhiều hoạt động tự phát bởi người dân xuất phát từ tình yêu cây. Ví dụ các thành viên của câu lạc bộ chạy đường dài đã in hình logo “Tree Hugs” để khoác lên người và chạy quanh thành phố với thông điệp “Tôi Yêu Cây” rất tự nhiên. Nhiều người tổ chức đạp xe vì cây xanh Hà Nội nhằm kêu gọi người dân ý thức hơn về vấn đề môi trường, kêu gọi thành phố dừng chặt cây và làm rõ sai phạm, xử lý những người liên quan. Có nhóm lập đàn tề, gọi hồn cho những cây xanh vừa bị chặt oan uổng vì họ tin rằng cây xanh cũng có hồn và cần cầu siêu cho chúng.

Kiến nghị thư và đối thoại với chính quyền: Trong chiến dịch bảo vệ cây nhiều nhóm người dân muốn được đối thoại với các cấp chính quyền và cả những người đại diện cho họ về việc chặt cây nhưng không thành. Ngoài việc ông Trần Đăng Tuấn gửi thư ngỏ, trang 6.700 người vì 6.700 cây đã thu thập chữ ký của 22.000 người dân và trực tiếp đưa đến Sở xây dựng và HĐNDTP. Tuy kiến nghị của 22.000 người dân thành phố được tiếp nhận nhưng không có trả lời nào cho họ. Một admin của nhóm Vì một Hà Nội xanh cho biết, nhiều thành viên của nhóm lấy tư cách là công dân của thành phố để gửi thư cho Thanh tra Hà Nội và Thanh tra chính phủ yêu cầu trả lời về Đề án thay cây của Thành phố. Họ cũng gửi thư kiến nghị lên đại biểu quốc hội Hà Nội, bao gồm cả đại biểu Nguyễn Phú Trọng ở địa bàn bầu cử quận Hoàn Kiếm. Tuy họ được tiếp đón, trả lời bởi cơ quan chức năng nhưng đều chung chung như thông tin đăng trên báo chí. Riêng hôm đại biểu Nguyễn Phú Trọng tiếp xúc cử tri, như chia sẻ của một thành viên, nhóm đã được dẫn đến một phòng riêng, và có đại diện UBND Quận, Sở xây dựng đón tiếp và trả lời, chứ không được vào phòng tiếp cử tri nơi đại biểu quốc hội gặp dân.

Các nhóm dân sự tổ chức tuần hành vì cây: Mặc dù sức nóng trên mạng xã hội và báo chí lên rất cao, người dân rất bức xúc nhưng thành phố vẫn “quanh co giải thích” chứ chưa ra quyết định dừng dự án. Chính vì vậy, lác đác người dân đã cầm biểu ngữ đứng dọc đường kêu gọi dừng chặt cây. Tiếp theo đó, Nhóm 6.700 người vì 6.700 cây ra thông báo về sự kiện Tree Hugs ở hồ Thiền Quang cho thấy người dân sẵn sàng bước ra khỏi mạng xã hội và xuống đường để bày tỏ cảm xúc yêu cây của mình, mong đợi tiếng nói của họ được lắng nghe. Một Admin của Nhóm 6.700 cây xanh cho rằng *“cuộc tuần hành Tree Hugs ở hồ Hale là một trong những cái đỉnh điểm, khi mà những người hoàn toàn gặp nhau online cùng nắm tay nhau,*

mọi người cùng nhìn vào mắt nhau, những người cùng bảo vệ cây thì nó dẫn đến một đám đông rất lớn ở hồ Hale, và trong đấy có cả kiến trúc sư, con gái mặc áo dài đi thuyết tha”. Còn một nhà báo chia sẻ “Tôi nhớ cuộc tuần hành đầu tiên đấy thì có rất nhiều bạn trẻ, hoàn toàn thuần túy về vấn đề cây, và thực sự những cái người trong cái cuộc đấy họ là những cái người yêu cây thật. Tôi cảm nhận được cái tình cảm của họ đối với thành phố, cái đấy rất là trong sáng rất là đẹp. Buổi hôm đấy tôi cũng có tham gia, nó rất ấn tượng đối với tôi vì tôi thấy con người có một quyết tâm, có một cái điểm chung là mong muốn tạo ra và bảo vệ một cái cộng đồng nó tốt đẹp”. Một nhà báo khác cho rằng Tuần hành Tree Hugs ở hồ Hale “thực ra nó cũng có cái giá trị nhất định khi mà chính quyền thấy rằng người dân có thể bày tỏ ý kiến một cách mạnh mẽ hơn trên mạng xã hội bằng việc là trực tiếp xuống đường.”

Các cuộc tuần hành “Green Walk” tiếp theo trên Hồ Hoàn Kiếm, theo một Admin của Vì một Hà Nội xanh thì cũng mang tinh thần thân thiện, hòa bình, tránh những chuyện va chạm, đối đầu để có càng nhiều người tham gia càng tốt. Họ kêu gọi mọi người tham gia với tinh thần thân thiện, tạo hình ảnh đẹp với những phụ nữ mặc áo dài, cầm hoa, băng rôn, rồi có người chơi nhạc, thổi kèn. Tuy nhiên, trong những cuộc tuần hành Greenwalk sau này có những nhóm nhỏ tự phát ngoài mong muốn của những người tổ chức mang biểu ngữ tấn công cá nhân vào lãnh đạo thành phố, hoặc mang phù hiệu có ý nghĩa chính trị... làm cho cuộc tuần hành bị chính quyền giải tán và kết thúc vào ngày 26 tháng 4 năm 2015.

Có thể nói dù phản đối dự án chặt cây và tức giận vì sự vô cảm, và sai lầm của chính quyền nhưng không khí bảo vệ cây lại rất hòa bình, khẩn trương và tích cực. Mỗi cá nhân, mỗi nhóm, mỗi tổ chức tự hành động theo sự thúc bách bởi họ tin điều họ đang làm là đúng. Nó thể hiện tình yêu cây, tình yêu thành phố, và mong muốn giữ gìn môi trường sống của cộng đồng.

4.1.5. Khi người dân hành động chính quyền đã lắng nghe

Trước áp lực của người dân thủ đồ, 3 ngày sau phát ngôn “chặt cây không phải hỏi dân” của Phó ban tuyên giáo Thành ủy, Chủ tịch UBND TP Hà Nội Nguyễn Thế Thảo ra quyết định tạm dừng dự án chặt cây vào ngày 20 tháng 3 năm 2015. Ngày 22 tháng 3 năm 2015, Ông Nguyễn Thế Thảo tiếp tục ra quyết định kỷ luật một số cán bộ liên quan và thành lập Đoàn thanh tra liên

ngành để thanh tra toàn bộ sai phạm của dự án thay thế cây. Ngày 24 tháng 3 năm 2015, Thanh tra chính phủ có công văn đề nghị Hà Nội thanh tra dự án và báo cáo cho chính phủ trước ngày 15 tháng 4 năm 2015 về các sai phạm của dự án thay thế cây. Ngày 13 tháng 4 Hà Nội báo cáo kết quả thanh tra với Thanh tra chính phủ.

Đây là một điều chưa có tiền lệ: chính quyền thành phố dừng dự án, kỷ luật cán bộ và thanh tra sai phạm trước tiếng nói mạnh mẽ của công chúng. Sức ép này không phải tạo ra từ sự đe dọa, bạo lực, mà từ chính tình yêu, trách nhiệm của người dân. Một sức ép tích cực tạo ra từ một đám đông tích cực. Như vậy, đám đông đã được hình thành như thế nào và tại sao nó lại có tinh thần tích cực? Nó được dẫn dắt bởi ai và hành động theo mục đích gì? Nó tạo ra thay đổi gì cho chính nó và cho chính quyền thành phố? Đây chính là phần kết quả tiếp theo của nghiên cứu.

4.2. Các yếu tố thúc đẩy người dân tự hành động để hình thành phong trào 6.700

Có thể hình dung người Hà Nội “nín thở” đợi trả lời của Thành Phố cho lá thư ngỏ của ông Trần Đăng Tuấn. Khi được trả lời “chặt cây không phải hỏi dân”, đám đông bắt đầu chuyển mình đây cảm xúc. Có người nghi ngờ, có người tức giận, có người bất lực, có người tiếc nuối, có người lo lắng, có người không đồng tình như một độc giả của Vietnam viết *“Chặt 01 cây thì không phải hỏi nhưng đốn 6.700 cây xanh của Hà Nội là chuyện nhỏ sao, thưa ông? Tôi mừng và cảm ơn vì còn có những người dân như ông Trần Đăng Tuấn. Mời ông phó ban tuyên giáo đọc lại Một người Hà Nội của Nguyễn Khải, nhất là đoạn viết về chuyện người ta cứu cây Si đỏ... để ông thông cảm hơn với những người dân như ông Tuấn - lo lắng, trần trở trước số phận của hàng ngàn cái cây!”*.

Lá thư của ông Trần Đăng Tuấn bắt đầu từ mạng xã hội, facebook cá nhân của ông, đến với báo chí, từ báo chí đến với chính quyền, từ chính quyền quay lại báo chí, để từ báo chí lên mạng xã hội rồi đến với người dân. Đây chính là vòng quay tạo lên đám đông càng ngày càng lớn, tụ hợp và tạo ra năng lượng của nó. Trong vòng quay này, nhóm nghiên cứu thấy mạng xã hội, báo chí, và chính quyền đều là một phần của đám đông, tương tác với nhau và tạo ra kết quả cuối cùng của phong trào bảo vệ cây.

4.2.1. Mạng Xã Hội

Hiện có khoảng 30 triệu người Việt Nam có tài khoản facebook để tìm kiếm thông tin, chia sẻ thông tin, thậm chí đa số người dân đọc báo qua các đường dẫn được chia sẻ trên facebook của họ. Nhưng quan trọng, nó là nơi thể hiện quan điểm và cảm xúc của người dân một cách tự do, không bị kiểm soát bởi chính quyền. Chính vì vậy, “cộng đồng mạng” trở thành một không gian chia sẻ những “tiêu điểm thời sự” thực sự quan tâm bởi người dân. Nó là chiếc nhiệt kế đo “nhiệt độ” của xã hội, nhận biết thái độ của xã hội về các vấn đề kinh tế, chính trị bằng số người nói về một chủ đề, chia sẻ và bình luận về một chủ đề.

“Sau khi đọc thư của Bác Tuấn, lúc đó là buổi trưa thì buổi tối hôm sau là tôi lập [trang 6.700 người vì 6.700 cây] luôn. Lúc đấy tôi cảm thấy rất là đau lòng đấy, đau lòng lắm đấy... cũng nghĩ là hành động bộc phát một lúc thôi... cũng chỉ muốn kêu lên là mình đang nghĩ gì... chủ yếu là chia sẻ tình yêu cây, và tầm quan trọng của cây cối và môi trường, đặc biệt là môi trường đô thị, thế thôi”. Đây là chia sẻ của người sáng lập và điều hành trang 6.700 người vì 6.700 cây, một trang facebook mở, thu hút hàng chục nghìn người likes, tham gia bình luận, chia sẻ thông tin liên quan đến vụ việc chặt cây. Theo Admin này, sau 24 giờ đã có khoảng 10.000 người like, lan tỏa một cách chóng mặt, và đến lúc cao điểm, có hơn 60.000 người like, trở thành một “không gian” kết nối mọi người, chia sẻ thông tin, thậm chí trở thành nơi để mọi người kêu gọi tổ chức hành động.

Ngoài 6.700 người vì 6.700 cây, cộng đồng mạng còn biết đến hai nhóm trên facebook khác, đó là nhóm “6.700 cây xanh” và nhóm “Vì một Hà Nội xanh”. Nhóm “6.700 cây xanh” được lập ra bởi một nhóm kiến trúc sư thuộc Câu lạc bộ điện ảnh kiến trúc với mục đích làm một bộ phim về đề tài 6.700 cây xanh. Theo một sáng lập viên, “tôi thấy một tin nói về vụ 6.700 cây xanh trên facebook của ông Trần Đăng Tuấn. Theo cái bài của ông Tuấn, tôi mới tìm ra cái trang 6.700 người vì 6.700 cây, nghe nói của một cô gái người Đà Nẵng đang sống ở Hà Nội. Đọc cái trang đó thì thấy nó có tốc độ tăng like chóng mặt, và bọn tôi bắt đầu cảm thấy có một điều gì đấy rất đặc biệt. Thảo luận với đồng nghiệp, chúng tôi quyết định làm một bộ phim vì trước đó chúng tôi vừa xem phim “Stuttgart”, nó nói đúng chuyện người dân thành phố phản đối cái việc thành phố chặt bỏ cả một khu công viên cây xanh để xây dựng một cái khu đô thị mới. Khi đồng nghiệp tôi tạo Group xong, lúc đó khoảng 2 giờ 30 phút ngày 18 tháng 3 năm 2015, trong

vòng 24 tiếng thôi thì đã có 4.500 người tham gia thành viên. Người ta gửi số lượng tin kinh khủng khiếp cho bọn tôi, đến mức cứ một giây một thì lại có một cái ảnh hoặc một cái tài liệu gì đấy... Tôi cảm thấy lúc này có một làn sóng rất lớn truyền thông và rất đông người làm. Bởi vì thông tin nhận về khủng khiếp, nhiều đến mức độ phải có đề nghị các thành viên xung phong làm admin. Lúc đấy có tới 22 thành viên làm admin, quả tình là không ai gặp ai, không ai biết ai, tất cả mọi người đều trên mạng xã hội”.

“6.700 cây xanh” là một Nhóm nên mọi thành viên đều có quyền chia sẻ thông tin và thảo luận trực tiếp trong Nhóm. Chính vì vậy, đây là nơi tập trung của “tất cả mọi người”. Nhiều người là trí thức, văn nghệ sĩ, thanh niên, nhiều người là công chức, là người các tỉnh nhưng quan tâm đến việc Hà Nội chặt cây. Nhiều người vào lấy thông tin, chia sẻ cảm xúc, đề xuất giải pháp. Nhiều người lên án chính quyền thành phố, chế độ, thậm chí văng tục, chửi bậy trong diễn đàn. Vì Nhóm có 22 admin điều hành, cộng với một lượng thông tin trao đổi rất lớn nên đôi lúc tạo ra những tranh luận gay gắt về quan điểm.

Nhóm “6.700 cây xanh” không còn là nhóm riêng của Câu lạc bộ điện ảnh kiến trúc với mục đích ban đầu là thu thập tài liệu làm phim nữa, nó đã trở thành một diễn đàn tranh luận đa chiều, đôi khi gay gắt và đối kháng về cách tiến hành bảo vệ cây. Chính một admin của nhóm thừa nhận “*bản chất kiến trúc sư trong đấy nó bị loãng ra rất nhanh vì không có nhiều KTS trong hàng nghìn thành viên. Mọi người đòi hỏi, không đồng ý với tôn chỉ ban đầu vì cho rằng họ tạo ra Nhóm chứ không phải Nhóm tạo ra họ, chính vì vậy thành viên nhóm phải quản lý admin chứ không phải admin quản lý họ. Họ nói cũng có lý, và nhóm admin cũng thấy lúng túng*”. Khi một số thành viên chủ chốt được bèn an ninh mời làm việc, một admin “*không có kinh nghiệm xử lý trên facebook, không biết nếu Nhóm đã vượt quá 5.000 thành viên thì sẽ không thay đổi được chế độ “công khai – public” và “Đóng – closed” nữa, nghĩ thôi đóng lại cho nó an toàn rồi mở lại sau. Tuy nhiên, nhóm đã trở thành nhóm kín vĩnh viễn*” vào ngày 29 tháng 3 năm 2015. Hiện Nhóm 6.700 cây xanh có hơn 20.000 thành viên.

Đây chính là lý do ra đời của Nhóm “Vì một Hà Nội xanh”. Nhiều thành viên trong nhóm “6.700 cây xanh” cảm thấy hoạt động trong một nhóm đóng có nhiều hạn chế, không chia sẻ được thông tin ra ngoài. Một người sáng lập và admin của “Vì một Hà Nội xanh” cho rằng “6.700 cây xanh” đã bị can

thiệt khá mạnh từ phía chính quyền nên không còn tự do, độc lập và cởi mở. Chính vì vậy một số người quyết định thành lập “Vì một Hà Nội xanh” vào ngày 30 tháng 3 năm 2015. Họ là những người *“muốn hoạt động tích cực, nhưng kiên quyết, thậm chí quyết liệt trong việc làm rõ vấn đề của vụ thay cây”*. Ngoài việc chia sẻ thông tin, hình ảnh, quan điểm, Vì một Hà Nội xanh cũng là nơi kêu gọi và tổ chức các cuộc tuần hành “Green walk” vào sáng Chủ Nhật hàng tuần quanh hồ Hoàn Kiếm. Đây cũng là điều mà những người sáng lập Nhóm 6.700 cây xanh không thể làm, vì trên danh nghĩa họ vẫn thuộc một cơ quan của Hội nhà nước, không được phép tổ chức hoạt động đông người mà không có giấy phép. Hiện nhóm Vì một Hà Nội xanh có gần 10.000 thành viên, vẫn hoạt động, không chỉ tập trung vào vấn đề cây xanh, môi trường, mà cả các vấn đề khác như nợ công, các vấn đề xã hội trong và ngoài nước.

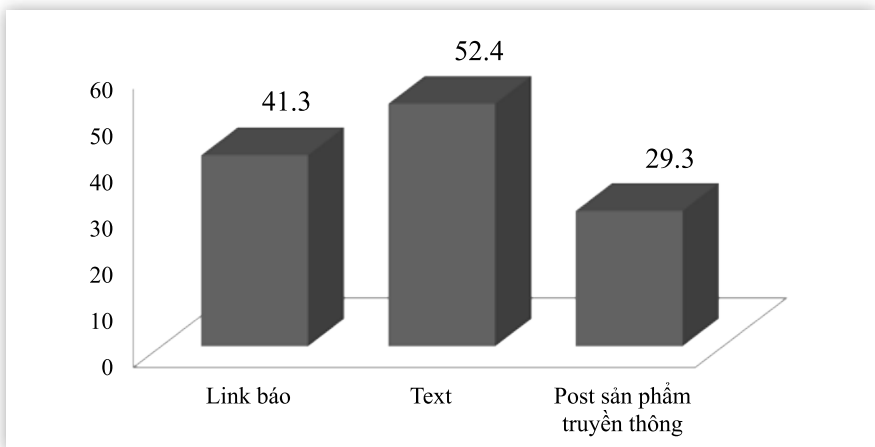
Đây chính là ba không gian được tạo ra và quy tụ được nhiều người quan tâm và mong muốn có hành động để cứu cây xanh ở Hà Nội. Cả ba trang đều được “tổ chức” theo các đường tròn đồng tâm. Trong cùng là admin và những người nòng cốt, tiếp đến là những người ủng hộ sẵn sàng tham gia hoạt động được page kêu gọi, ngoài cùng là những người quan tâm bằng cách like, share, bình luận, chia sẻ thông tin qua facebook của họ, ngoài cùng là những người chỉ quan sát, lấy tin.

Một page hoạt động như thế nào phụ thuộc rất nhiều vào nhóm nòng cốt. Họ chính là những người tạo ra văn hóa thảo luận, tinh thần đám đông, và thậm chí thái độ của những người tham gia. Điều này được thể hiện rất rõ qua nội dung, ngôn ngữ, tinh thần thái độ của ba không gian trên. Cả ba admin của trang “6.700 người vì 6.700 cây” muốn duy trì một không gian thảo luận dân chủ, cởi mở, không kiểm duyệt nhằm mục đích đối thoại giữa thành viên với nhau và với chính quyền trên tinh thần xây dựng, và họ đã làm được điều đó. Trang “6.700 cây xanh” có tới 22 admin, đa số không biết nhau nên quan điểm rất khác nhau dẫn đến sự đa dạng về nội dung trong tranh luận, thắc mắc thậm chí xung đột khi bị kiểm duyệt, xóa bình luận, cấm một số người tham gia, và nó dẫn đến kết quả nhóm bị đóng ngoài ý muốn. Các admin của Nhóm Vì một Hà Nội xanh trung thành với cách làm “kiên quyết, quyết liệt” nên ngoài việc chia sẻ thông tin và thảo luận, Nhóm chủ yếu tập trung vào các hoạt động kêu gọi mọi người tham gia “green walk” hoặc gửi kiến nghị cho thanh tra thành phố Hà Nội và Thanh tra chính phủ để nghị trả lời công dân về vụ chặt cây.

Mạng xã hội và đặc biệt là ba không gian này tạo thành dung môi để kết nối và tụ họp những người quan tâm đến chủ đề cây. Nó hơn facebook của những người nổi tiếng vì tạo ra tương tác giữa các thành viên. Nó có lợi thế hơn báo chí, vì thành viên có thể comment trực tiếp, ngay lập tức chứ không bị kiểm duyệt, có độ trễ về thời gian. Mạng xã hội và các điểm tụ mới tạo ra tinh thần của “cộng đồng mạng” và trong chừng mực nào đó có thể dẫn dắt báo chí, thậm chí quan điểm xã hội về một vấn đề nhất định. Một admin của trang 6.700 cây xanh chia sẻ “*mạng xã hội nó cũng là một tờ báo, nó không giới hạn như một tờ báo giấy, nó là tờ báo của tất cả mọi người. Thế nên khi cái đám đông đó nó cùng quan điểm thì cái tờ báo đấy nó khủng khiếp, nó như một cơn bão, mà ai đại chống lại nó chỉ bị nó cuốn phăng đi, vùi dập*”.

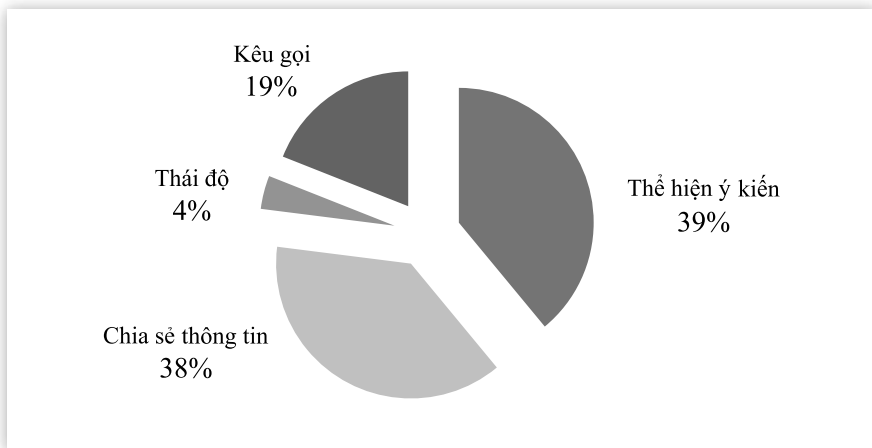
Khi phân tích nội dung của ba trang/nhóm mạng xã hội này, nhóm nghiên cứu thấy 41.3% nội dung của các status chia sẻ các link bài báo từ báo chí nhà nước, 52,4% là các đoạn văn viết (text) của người admin hoặc thành viên, và 29,3% là chia sẻ các sản phẩm truyền thông như logo, poster, ảnh chụp, tài liệu hoặc video clips. Theo chia sẻ của một số admin, việc chia sẻ các link bài báo và sản phẩm truyền thông rất quan trọng trong việc duy trì sự quan tâm và chia sẻ của cộng đồng, đặc biệt ở giai đoạn cao trào khi báo chí điều tra có nhiều phát hiện liên quan đến sự khuất tất của dự án. Chính vì vậy, các bài báo chia sẻ có lượng đọc và lan truyền rất cao, cũng tạo thành nhu cầu lớn để báo chí nhà nước đi tìm hiểu thông tin và viết bài.

Biểu đồ 1: Nội dung chia sẻ trên mạng xã hội

Bên cạnh đó, phần văn viết (text) khá quan trọng vì nó mang tính “phát ngôn” hoặc “định hình tinh thần” của diễn đàn trên mạng xã hội. Phân tích cho thấy trong số các status là văn viết, có 39% thể hiện ý kiến cá nhân về việc chặt cây, 38% chia sẻ thông tin liên quan đến việc chặt cây, 4% thể hiện thái độ với việc chặt cây, và 19% kêu gọi hành động của các thành viên.

Biểu đồ 2: Nội dung các status văn viết của mạng xã hội

Có thể nhìn vào trang 6.700 người vì 6.700 cây để hiểu hơn vai trò của mạng xã hội trong vụ cây xanh Hà Nội. Trang 6.700 người vì 6.700 cây ra đời vào ngày 17 tháng 3 năm 2015 đúng lúc người dân đang ngập tràn cảm xúc sau phát ngôn “chặt cây không phải hỏi dân”. Nhiều người biết và quan tâm đến vụ Hà Nội chặt cây hơn nhờ trang này như một nhà báo chia sẻ “cái trang 6.700 người vì 6.700 cây nó ra đời tự nhiên, nhưng cái con số nó lớn nên tạo ấn tượng. 6.700 là một con số khủng khiếp. Con số nó đặt lên đầu gây sự chú ý, và lúc đấy tôi mới vào đọc cái trang đó”. Một thanh niên tham gia phong trào bảo vệ cây cũng biết về trang và cho rằng thành công của trang một phần do đặt con số vì “con số nó nói lên sức mạnh, người ta rất thích con số, con số có thể làm nên bi kịch, và cái bi kịch ở đây chính là 6.700 cây xanh”.

Nguồn gốc, mục đích và tinh thần hoạt động của trang 6.700 người vì 6.700 cây được tóm tắt và khẳng định lại trong bài đăng (status) số 4 của ngày 20 tháng 3 năm 2015. “Fanpage được khởi xướng bởi một cá nhân, một người nội trợ yêu Hà Nội là chị T, người đại diện ký tên ở bức thư ngỏ. Sau đó rất

nhiều bạn bè, người quan tâm đã cùng tham gia giúp đỡ lên kế hoạch và điều hành trang web, nhiều người trong đó là nhà báo, nhà khoa học, nhà hoạt động xã hội”. “Hiện nay, các hoạt động chính của page chủ trương là “thúc đẩy sự minh bạch” và “sự hợp tác giữa người dân và chính quyền” thể hiện qua 3 yêu sách rất rõ ràng: “tạm dừng”, “công khai”, và “trưng cầu dân ý”. “Chúng tôi đề xuất các hoạt động tích cực, tuân thủ pháp luật, tránh các biện pháp có thể gây nguy hiểm cho người tham gia, hoặc bị lợi dụng-xuyên tạc”.

Tinh thần này được lan tỏa trong trang 6.700 người vì 6.700 cây và là chất kết dính những người chia sẻ phương thức đấu tranh hòa bình, trên tinh thần xây dựng và tôn trọng lẫn nhau. Các admin của trang 6.700 người vì 6.700 cây đều khẳng định tinh thần thảo luận tự do, không kiểm duyệt. Một admin cho biết “Tất nhiên tôi không bao giờ xóa comment, không xóa cũng không kiểm duyệt, không kiểm duyệt bất cứ chuyện gì. Cũng có người nhắn tin bảo tôi xóa những comment “phản động”, tôi mới nói chuyện với họ rồi người ta cũng thôi”. Chính vì tinh thần thảo luận tự do, tôn trọng và không kiểm duyệt, không xóa comment nên một admin khác cho rằng trang 6.700 người vì 6.700 cây tránh được những tranh cãi theo kiểu “tại sao lại xóa bài của tôi, tại sao lại cấm nick của tôi, tại sao lại ẩn bài của tôi... như các trang facebook khác. Vì không phải mất thời gian và năng lượng vào việc giải thích, thanh minh, bạch hóa thông tin nội bộ nên page có thể tập trung vào hoạt động, và có uy tín với thành viên”.

Tinh thần này cũng được thấm nhuần trong các hoạt động do trang 6.700 người vì 6.700 cây tổ chức, đặc biệt tuần hành bảo vệ cây Tree Hugs. Ngay trong phần giới thiệu về sự kiện Tree Hugs, người tổ chức đã ghi rất rõ nội quy đó là: (i) không ghim gì lên cây, chỉ ôm cây!; (ii) không xả rác, không dẫm lên cây, không đi dưới lòng đường; (iii) Trang phục, phụ kiện màu xanh lá; (iv) Chụp ảnh và share trên page event; (v) hashtag #6.700cay hoặc #toiyeucay; (vi) Trao nhau vòng tay, trao nhau nụ cười; Cuối cùng: anh sẽ ôm em để không ai của em được nữa! Một admin cho biết tinh thần ôn hòa được thực thi nghiêm túc khi tuần hành Tree Hugs. “Khi họ [chính quyền] cử những cái xe tuk tuk đứng ra chặn đường chẳng hạn là mình quyết định đi vòng qua chứ mình không cãi nhau hay đối đầu với họ”. Chính các hoạt động của Tree Hugs như ca nhạc đường phố, trao đổi cây xanh, vẽ về thiên nhiên cho trẻ em, và những diễn viên người mẫu nổi tiếng cầm biển “cây ôm miễn phí” hay “tôi là cây, mình ôm nhau đi” đã làm cho không khí Tree Hugs vui vẻ, ôn hòa, và

đúng như tinh thần picnic “Tôi Yêu Cây” như mục đích của ban tổ chức đặt ra. Như vậy, tinh thần của Page được xác định bởi nhóm admin và nhóm nòng cốt không những ảnh hưởng sâu rộng đến không khí thảo luận trên mạng xã hội mà còn đến tinh thần của các hoạt động trên đường phố. Có thể nói, mạng xã hội là một phần của phong trào, tạo ra tinh thần của phong trào, đồng thời cũng là tấm gương để phản chiếu phong trào. Nếu nhìn các dòng chia sẻ (status) thì thấy sự thay đổi về nội dung theo thời gian của trang 6.700 người vì 6.700 cây phản ánh khá rõ sự phát triển của phong trào bảo vệ cây Hà Nội như được thể hiện trong bảng dưới đây.

Bảng 1: Các giai đoạn của 6.700 người vì 6.700 cây

Giai đoạn	Thời gian	Điểm nổi bật
GĐ 1: Chia sẻ cảm xúc và tình yêu với cây “mỗi cái cây đều đáng được cứu sống – every tree is worth saving!”	17/3	Có 9 status về những chia sẻ cá nhân của admin về tình yêu cây, về sự đau đớn của việc cây khỏe bị chặt, về thông tin báo chí đưa kế hoạch chặt cây, về thư ngỏ của ông Trần Đăng Tuấn
GĐ 2: Đưa tiếng nói của người dân, chuyên gia phản đối việc chặt cây	18-19/3	Có 4 status đưa thông tin về ý kiến của những người uy tín như GS. Ngô Bảo Châu, Nguyễn Lân Dũng, Dương Trung Quốc, Đặng Huy Huỳnh... Clip hình ảnh những người phụ nữ phản đối chặt cây ở đường Quang Trung. Status nào cũng có từ 2000-4000 likes, hàng trăm đến hơn nghìn comments, shares
GĐ 3: Kêu gọi hành động bảo vệ cây	19-22/3	Có 22 status tập trung kêu gọi, hướng dẫn mọi người tham gia hoạt động bảo vệ cây gồm “những việc bạn có thể làm”: (i) ký tên vào thư gửi UBNDTP, (ii) chia sẻ thông tin với bạn bè, (iii) buộc ruy băng cho cây, (iv) cập nhật thông tin về cây bị đốn hạ, (v) khảo sát cây xanh, (vi) tập hợp ý kiến của các nhà khoa (viii) giám sát việc chặt cây; (ix) đổi avatar tree hugs; (x) tham gia tree hugs

Giai đoạn	Thời gian	Điểm nổi bật
GĐ 4: Suy ngẫm về trách nhiệm cá nhân	22-24/3	Có 8 status chia sẻ những suy nghĩ về cộng đồng trong thảo luận, trong hành động bảo vệ lợi ích chung, chủ động “là thay đổi mà bạn muốn thấy trong cuộc sống này – be the change you want to see in the world”, và dù là vấn đề gì mấu chốt là chúng ta có hành động hay không
GĐ 5: Chia sẻ thông tin theo dòng sự kiện và kết thúc	25/3- 7/9/2015	Page không còn là người chủ động dẫn dắt nữa mà chỉ là nơi chia sẻ thông tin, cập nhật một số hoạt động của nhóm tình nguyện viên làm bản đồ cây, lác đác chia sẻ một số thông tin khác như về Tê giác, cập nhật thông tin liên quan đến Green-walk từ các trang “lẽ trái”... và dừng lại theo độ nguội của sự kiện Hà Nội chặt cây, status cuối cùng được post vào ngày 7 tháng 9 năm 2015 (kiểm tra vào ngày 12/12)

Có thể thấy, các admin của trang 6.700 người vì 6.700 cây bắt đầu bằng việc chia sẻ các tâm trạng, bức xúc và những lời phản đối dự án chặt cây của các tầng lớp nhân dân Hà Nội. Sau đó, họ đưa ra kiến nghị để lấy ý kiến nhân dân, gồm ba phần chính: chính quyền tạm dừng dự án chặt cây, minh bạch thông tin, và đối thoại với người dân về dự án thay thế cây. Từ kiến nghị này, họ kêu gọi thành viên hành động, cao điểm là tham gia tuần hành bảo vệ cây xanh “Tree Hugs” vào ngày 22 tháng 3 năm 2015. Sau thời điểm này, một phần vì mục đích ban đầu đặt ra đã đạt được (dừng chặt cây) và UBND TP thành lập đoàn thanh tra nên phong trào dần dần đi xuống và dừng lại.

Nhìn chung mạng xã hội có vai trò quan trọng trong giai đoạn đầu của phong trào bảo vệ cây, nói cách khác nó là nơi khởi tạo phong trào. Nó cung cấp không gian để người dân tự do đưa ra ý kiến, kiến nghị, phản biện nên cũng là nơi thúc đẩy sự tham gia của người dân, tạo ra đám đông. Đám đông bảo vệ cây có tinh thần tích cực vì những người admin, nhóm nòng cốt, cũng như những người có uy tín đều có cách tiếp cận tích cực, trên tinh thần xây dựng,

coi trọng dân chủ và sự tham gia. Họ áp dụng thông điệp “Tôi Yêu Cây” như là tinh thần để bày tỏ sự không hài lòng của mình với chính quyền. Tinh thần này tạo ra năng lượng tích cực, lan sang các sự kiện, hoạt động khác kể cả trên đường phố.

Khi nhiều người dân tham gia, quan tâm đến chủ đề cây nó tạo ra một nhu cầu lớn về thông tin kích thích sự vào cuộc của báo chí. Báo chí trở thành “con thoi” giữa “chính quyền” và “người dân” bằng cách chuyển tải “sức nóng” của xã hội cho chính quyền và đưa “thông điệp” của chính quyền quay trở lại với người dân. Như vậy, mạng xã hội là nơi thúc đẩy sự tham gia của người dân, tạo nhu cầu thông tin, và là dung môi để người dân tương tác với chính quyền qua báo chí.

4.2.2. Báo chí

Cảm nhận được sức nóng của mạng xã hội, của nhu cầu thông tin về vụ chặt cây, báo chí đã vào cuộc nhanh, sâu và rộng nhằm đáp ứng nhu cầu thông tin của xã hội. Một nhà báo cho biết *“nói chính xác là báo chí trong vụ cây xanh này là chạy theo mạng xã hội nhiều. Mạng xã hội nó nóng lên thì người ta cảm nhận được sức nóng của xã hội, và tòa soạn cảm nhận đây là vấn đề thời sự. Sau cái buổi giao ban đấy, tất cả các mũi nhọn đã được chia ra, tung phóng viên đi tất cả các nguồn tin để viết về cái vấn đề cây xanh Hà Nội”. Lãnh đạo một tờ báo khác cũng chia sẻ và cho biết “báo tôi cũng yêu cầu phóng viên phải vào cuộc và đăng những nội dung thay cây, và cả phản ứng của Hà Nội cũng như phản ứng của cộng đồng mạng, rồi ý kiến của chuyên gia”.*

Báo chí cần người đọc, chính vì vậy khi có nhiều người đọc, chia sẻ trên mạng xã hội thì báo chí có sự đầu tư, thậm chí cạnh tranh rất lớn. Một nhà báo chia sẻ vì vụ chặt cây đang rất nóng nên có sự cạnh tranh quyết liệt giữa các báo với nhau. Thậm chí *“bản thân chính trong tòa soạn đấy luôn luôn có cái sự cạnh tranh ác liệt giữa các ban. Có những cuộc họp báo mà thành ủy Hà Nội tổ chức, phải có đến bốn năm ban đi, điều đấy rất là bất thường. Ví dụ chính trị cũng nhảy vào, xã hội cũng nhảy vào, ti vi cũng có đủ các thứ... thì nó thể hiện cái độ rất là nóng. Ai cũng không muốn bị mất cái phần tham dự của mình vào trong đấy, và người ta cũng cạnh tranh, và tất nhiên thì giữa các báo với nhau thì người ta cạnh tranh ác liệt cái thông tin nó cập nhật từng giây, từng giây một chứ không phải là không đâu”.*

Có một sự tương tác mạnh giữa báo chí và mạng xã hội. Mạng xã hội cần các bài báo để chia sẻ cho bạn bè, thành viên diễn đàn, báo chí thì cần bài của mình được chia sẻ để tăng lượng đọc. Mỗi quan hệ này như cộng sinh, được miêu tả bởi lãnh đạo của một tờ báo. “Người đọc bây giờ không đọc qua trang chủ mà đọc qua những trang mạng xã hội. Tức là hai bài cùng ở trên một chuyên mục, ví dụ mục môi trường chẳng hạn, bài mà được chia sẻ trên mạng xã hội thì lượng người đọc lên đến hàng trăm nghìn; bài không được chia sẻ vẫn là trang đáy nhưng số người đọc chỉ một hai nghìn thôi. Bây giờ quản trị của các báo điện tử họ đo được cái chuyện đấy, họ thấy chia sẻ lên facebook hoặc chia sẻ lên những cái diễn đàn rất là có hiệu quả”.

Mạng xã hội giúp nhà báo tìm được các chuyên gia có chuyên môn sâu để khai thác thông tin, ý kiến chuyên môn về các khía cạnh xung quanh việc thay cây. Nhiều nhà báo cho rằng, vụ chặt cây xanh rất đặc biệt vì họ dễ dàng tìm được sự tham gia, ủng hộ của chuyên gia, trí thức, nhà nghiên cứu. Một nhà báo chia sẻ “thật ra là công sức của nhà báo một phần. Nhà báo làm được như thế là cái giúp sức của xã hội. Chưa bao giờ nhà báo lại được giúp sức nhiều như thế. Giúp sức ở đây là giúp sức về kiến thức, giúp sức về tài liệu. Có những cái vụ việc khác thì nhà báo tự phải đi tìm điều tra vì cái nguồn tin nó hạn chế lắm. Nhưng đây xã hội giúp sức một cách tự nguyện, xã hội là một cái bộ máy nó quá lớn, các kiểu ban ngành, các kiểu chuyên gia trí thức đủ cả, cho nên cái sự giúp sức đấy nó rất là lớn, nên nhà báo mới làm được như thế”.

Có một điều thú vị là báo chí điều tra được đẩy lên và gây ảnh hưởng lớn trong vụ cây xanh Hà Nội. Một nhà báo cho rằng số lượng độc giả lớn chính là động lực để các nhà báo đầu tư vào các bài điều tra. “Bình thường có rất nhiều nhà báo viết về những vấn đề rất là tiêu cực hoặc những cái vấn đề nó đáng quan tâm trong xã hội. Nhà báo cũng bỏ ra rất nhiều công sức để làm được cái tin bài đó nhưng khổ nỗi là không ai đọc, không ai quan tâm thì cái động lực của người ta mất đi rất là nhiều. Nhưng trong một cái đà được xã hội quan tâm như thế, đang nóng như thế thì người ta có động lực để người ta đi làm. Khi mà có một cái bài về có hàng vạn người hoặc là trăm nghìn người lập tức đọc, có khi họ xoay chuyển cả một cái vấn đề đang rất nóng của xã hội thì họ rất muốn làm chứ”.

Báo chí vào cuộc mạnh, tạo ra một không khí thảo luận tự do, bởi việc chặt cây không chỉ là vấn đề lớn xã hội quan tâm, mà còn là chủ đề không bị kiểm duyệt bởi chính phủ. Các nhà báo tham gia nghiên cứu đều cho biết “không có lệnh cấm nào đưa ra cả. Chỉ có Hà Nội đề nghị, đề nghị giảm bớt liều lượng. Thực ra bên Trung ương người ta cũng nhìn ra vấn đề cho nên không có lệnh cấm nào đưa ra, và họ cũng chỉ chuyển tiếp lời đề nghị của Hà Nội các báo có thể tự cân nhắc, chứ không phải là chỉ lệnh”. Một nhà báo khác thì cho biết “Lúc đầu thì không có bất cứ chỉ đạo nào cả, thực ra toàn bộ vụ cây xanh đấy không có chỉ đạo nào. Chỉ đến cái cuộc tuần hành thứ ba có vấn đề vương hơi hướng chính trị, có nhóm cầm băng rôn, biểu tượng muốn lèo lái cái vấn đề này sang vấn đề chính trị thì lúc bấy giờ có chỉ đạo, chứ lúc đầu nó hoàn toàn thuần túy là vấn đề cây thì không thấy ai nói gì”.

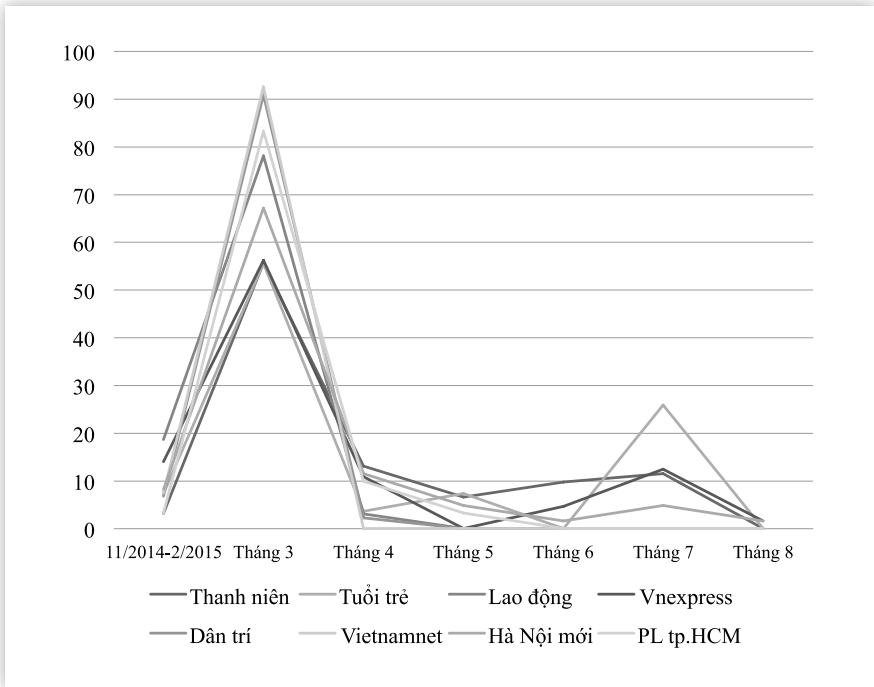
Theo kết quả điều tra, trong giai đoạn từ tháng 11 năm 2014 đến tháng 8 năm 2015 có khoảng 373 bài viết về đề tài Hà Nội chặt cây trên 8 báo. Kết quả cụ thể được trình bày ở bảng 2 dưới đây.

Bảng 2: Số lượng bài báo liên quan ở 8 báo điều tra

Nguồn	Số bài	Tỷ lệ (%)
Thanh niên	61	16.4
Tuổi trẻ	27	7.2
Lao động	32	8.6
Vnexpress	64	17.2
Dân trí	44	11.8
Vietnamnet	54	14.5
Hanoi mới	61	16.4
Pháp luật tp.HCM	30	8.0
Tổng	373	100

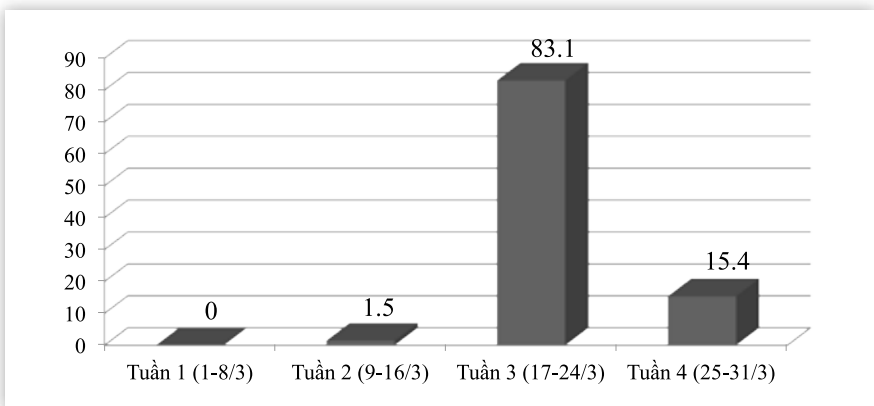
Tuy nhiên, phân bố các bài báo không đều, tập trung chủ yếu ở tháng 3 năm 2015, tháng cao điểm của phong trào bảo vệ cây Hà Nội như thể hiện ở biểu đồ 3 dưới đây.

Biểu đồ 3: Tần suất các bài báo liên quan đến việc Hà Nội chặt cây

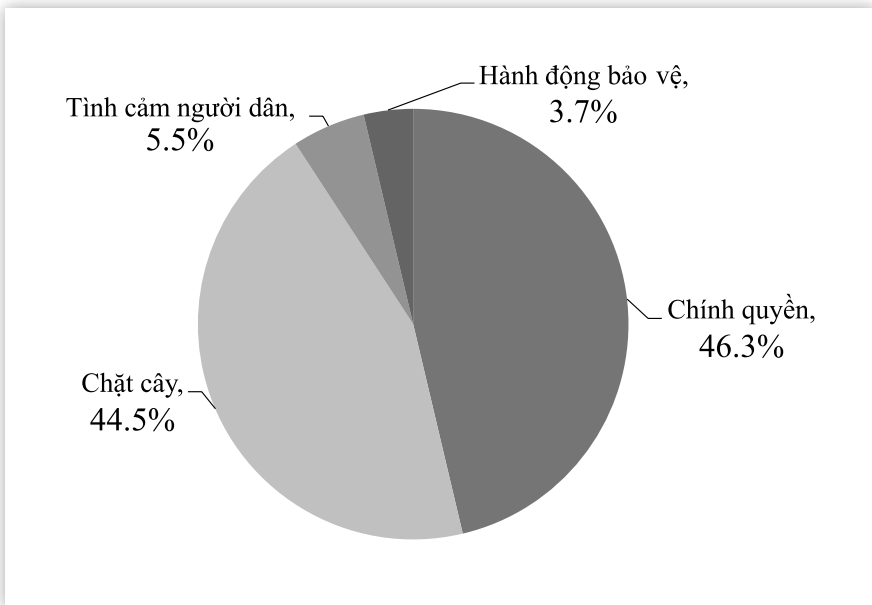
Khi phân tích sâu hơn, thấy tần suất các bài chủ yếu xuất hiện vào tuần 3 của tháng Ba, từ ngày 17 khi người phát ngôn thành phố tuyên bố “chặt cây không phải hỏi dân” như trình bày ở biểu đồ 4.

Biểu đồ 4: Các bài báo chủ yếu tập trung vào tuần 3 của tháng Ba

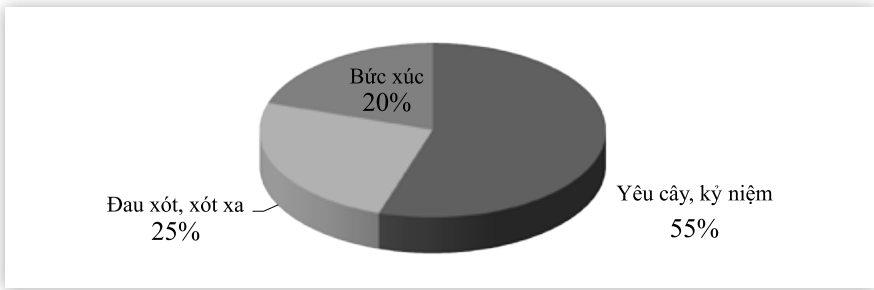
Về nội dung, các báo xoay quanh bốn nội dung chính là (i) chính quyền, (ii) hành động chặt cây, (iii) tình cảm người dân, và (iv) hành động bảo vệ cây. Số lượng bài đề cập đến 4 nội dung này là 348 bài trong tổng số 373 tin bài trên báo mạng được nghiên cứu. Trong đó, biểu đồ 5 cho thấy nội dung về chính quyền có tần xuất được các bài báo nhắc đến nhiều nhất (46.3 %); Sau đó là nội dung về hành động chặt cây (44.5%). Mặc dù, phong trào cây xanh được hình thành ngay sau khi thực hiện đề án chặt hạ 6.700 cây, nhưng tỷ lệ báo chí đưa tin về tình cảm người dân và hành động bảo vệ cây rất thấp, lần lượt là 5.5% và 3.7%.

Biểu đồ 5: Nội dung báo chí viết về dự án chặt cây

Tuy chiếm tỉ lệ không nhiều (5.5%) nhưng những bài viết về nỗi niềm, tình yêu cây, kỷ niệm với cây xanh – biểu tượng đẹp trong lòng người Hà Nội được chia sẻ và bình luận rất nhiều. Nhiều người comment kể về kỷ niệm của họ với những hàng cây vừa bị chặt, hoặc sự tiếc nuối cho một thời trẻ thơ chơi với mẹ, với sấu. Trong số những bài viết về tình cảm của người dân, chủ yếu thể hiện tình yêu và kỷ niệm (55%), tỉ lệ bài thể hiện sự đau xót chiếm 25% và bức xúc chiếm 20%.

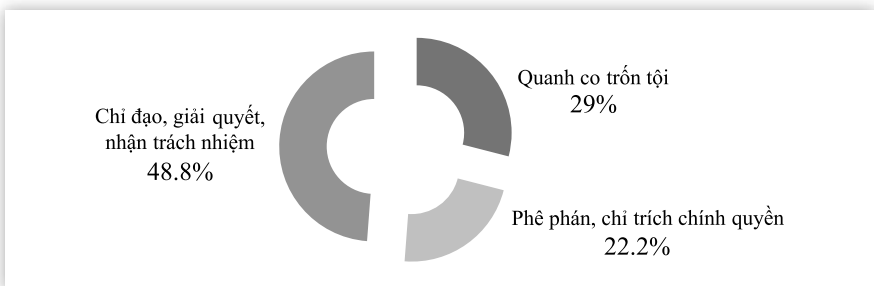
Biểu đồ 6: Nội dung báo chí viết về tình cảm người dân

Số bài nói về hành động bảo vệ cây tương đối ít, chủ yếu tập trung vào các hành động buộc nợ cho cây của thanh niên, treo biển “tôi đang khỏe mạnh xin đừng giết tôi” hay “Tôi là một cái cây xin đừng chặt tôi”. Nhiều báo cũng đưa tin về tuần hành bảo vệ cây Tree Hugs. Tuy nhiên, không có báo nhà nước nào đưa tin về các cuộc tuần hành Greenwalk trên bờ hồ Hoàn Kiếm do Vì một Hà Nội xanh tổ chức. Một nhà báo chia sẻ khi tuần hành ra hồ Hoàn Kiếm thì “cảm giác là nhiều gương mặt cũ, những người gần như là biểu tình chuyên nghiệp” chính vì vậy dù không có kiểm duyệt nhưng bản thân các nhà báo cũng e ngại khi đưa tin.

Đối với nội dung đề cập về chính quyền, tỷ lệ bài báo đưa tin về việc giải quyết, nhận trách nhiệm cao nhất (48.8%), chủ yếu là các bài đưa tin về việc hạ chức, cách chức, đình chỉ các cán bộ cấp dưới, cấp thấp như: nhân viên, phó trưởng phòng. Còn lại có 22% bài viết về việc phê phán, chỉ trích chính quyền làm sai và 29% đưa tin về việc lãnh đạo và các nhà quản lý quanh co trốn tội, hoặc đổ lỗi cho người khác, đơn vị khác.

Biểu đồ 7: Nội dung báo chí viết về chính quyền

Trong số các bài có đưa về nội dung chặt cây, có 56.8% bài các tin bài tập trung vào những khuất tất trong việc chặt cây ở Hà Nội. Những khuất tất liên quan đến loại cây, chủ trương, đề án cây xanh, bán đấu giá gỗ, chi phí chặt cây. Ví dụ, ngày 21 tháng 3 năm 2015, sự việc tưởng chừng lắng xuống một ngày sau khi Hà Nội thông báo dừng chặt cây thì lại nóng lên vì báo chí đồng loạt đưa tin về khuất tất trong việc trồng cây: “Hà Nội trồng cây gỗ mỡ, không phải vàng Tâm?” của vnexpress²⁸, “Hà Nội trồng “nhảm” gỗ mỡ thay vì Vàng Tâm” của Dân Trí²⁹, “Hà Nội trồng nhảm gỗ mỡ không phải Vàng Tâm?” của Vietnamnet³⁰ hay “Hà nội chặt voi, trồng nhảm!” của Người Lao Động³¹ với ý kiến của các chuyên gia về lâm nghiệp khẳng định toàn bộ số cây trồng mới không phải là cây vàng tâm trong sách đỏ mà chỉ là cây mỡ.

Vụ việc “Mỡ hay Vàng Tâm” dẫn đến một loạt phóng sự điều tra về nguồn gốc cây xanh được trồng trên đường Nguyễn Chí Thanh như bài “Hé lộ nguồn gốc cây xanh trồng mới ở Hà Nội” của Tiền Phong³², hay “hài hước chuyện mua gom cây vàng tâm” của Nông Nghiệp Việt Nam³³, hay “Đi tìm sự thật về hàng cây mới trồng trên đường Nguyễn Chí Thanh” của Dân Trí³⁴. Trong quá trình điều tra, phóng viên báo Dân Trí được một chuyên gia về gỗ và lâm sản tại Bắc Ninh cho biết, “một cây gỗ mỡ to bằng những cây mới được trồng trên đường Nguyễn Chí Thanh - Hà Nội giá chỉ khoảng 300.000 đồng/cây; nhưng nếu là cây vàng tâm “xịn” giá sẽ trên dưới 10 triệu đồng/cây”. Điều này dẫn đến một loạt các câu hỏi liên quan đến sự khuất tất của đề án thay cây của Hà Nội, không khỏi để người dân đặt ra các câu hỏi về minh bạch, về việc sử dụng ngân sách, về tham nhũng trong dự án thay cây.

Đây chính là nguyên nhân để báo chí tiếp tục điều tra phát hiện ra các khuất tất khác. Ngày 23 tháng 3 năm 2015, một loạt báo đưa tin về chi phí thay cây lên tới 35 triệu cho một cây xà cừ. Vnexpress đưa tin “35 triệu đồng chi phí chặt

28 <http://vnexpress.net/tin-tuc/cong-dong/ha-noi-trong-go-mo-khong-phai-vang-tam-3160813.html>

29 <http://dantri.com.vn/xa-hoi/ha-noi-trong-nham-go-mo-thay-vi-vang-tam-1427612664.htm>

30 <http://vietnamnet.vn/vn/xa-hoi/226920/ha-noi--trong-nham--go-mo--khong-phai-vang-tam-.html>

31 <http://nld.com.vn/thoi-su-trong-nuoc/ha-noi-chat-voi-trong-nham-20150321220803263.htm>

32 <http://www.tienphong.vn/xa-hoi/he-lo-nguon-goc-cay-xanh-trong-moi-o-ha-noi-837040.tpo>

33 <http://nongnghiep.vn/hai-huoc-chuyen-mua-gom-cay-vang-tam-post140500.html>

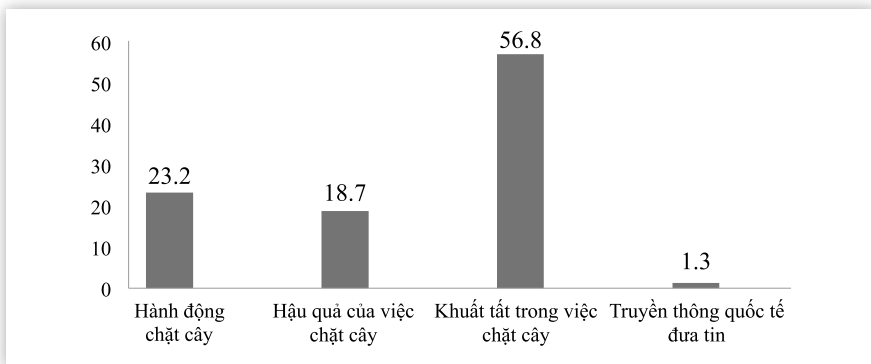
34 <http://dantri.com.vn/xa-hoi/di-tim-su-that-ve-hang-cay-moi-trong-tren-duong-nguyen-chi-thanh-1427868426.htm>

một cây xà cừ³⁵”, báo Pháp Luật đưa tin “Hà Nội: chặt một cây xà cừ hết...25,2 triệu tiền công³⁶”, hay Báo Tuổi Trẻ³⁷ đưa tin “Hà Nội chi gần 36 triệu đồng để chặt một cây xà cừ” khiến bạn đọc kêu “Trời” trong phần bình luận dưới bài “*Thế cứ bảo làm sao các quan chức Hà nội không chặt cây mới là chuyện lạ*”. Tiếp tục khai thác chủ đề này, báo Thanh Niên³⁸ có bài “Hà nội chi 5,6 triệu đồng để cắt cành một cây xà cừ”. Báo Thanh Niên cho biết, “*Theo kế hoạch cải tạo hệ thống cây xanh đô thị 2014 - 2016 của UBND TP.Hà Nội, chỉ riêng “sửa nhẹ” mỗi cây xà cừ cũng đã tiêu tốn trên 5,6 triệu đồng. Tổng số tiền chi cho việc cắt cành, tỉa cây của Hà Nội lên tới 35 tỉ đồng*”.

Trong mục nội dung này, các phóng viên cũng điều tra về việc gõ cây bị chặt hạ đưa về các khu tập kết như Báo Tiền phong³⁹ có bài “*theo dấu cây xanh vừa bị đốn hạ ở Thủ Đô*” cho thấy không cán bộ nào nắm rõ số gỗ sau khi chặt sẽ được đưa về đâu, xử lý như thế nào. Tuy có những bài điều tra quan trọng nhưng xét về tổng thể báo chí điều tra chưa nhiều, chủ yếu vẫn tập trung vào đưa tin về các phát ngôn của chính quyền, ý kiến của chuyên gia.

Ngoài các khuất tất trong đề án chặt cây, báo chí cũng đưa tin về hành động chặt cây đau xót và hậu quả của việc chặt cây như trình bày ở biểu đồ 8 dưới đây.

Biểu đồ 8: Báo chí viết về hành động chặt cây

35 <http://vnexpress.net/tin-tuc/thoi-su/35-trieu-dong-chi-phi-chat-mot-cay-xa-cu-3161142.html>

36 <http://baophapluat.vn/trong-nuoc/ha-noi-chat-mot-cay-xa-cu-het-252-trieu-tien-cong-211579.html>

37 <http://tuoitre.vn/tin/kinh-te/20150323/ha-noi-chi-gan-36-trieu-dong-de-chat-mot-cay-xa-cu/724205.html>

38 <http://thanhnien.vn/thoi-su/ha-noi-chi-hon-56-trieu-dong-de-cat-can-h-mot-cay-xa-cu-548633.html>

39 <http://www.tienphong.vn/Phap-Luat/theo-dau-cay-xanh-vua-bi-don-ha-o-thu-do-836552.tpo>

Một trong những điểm đáng chú ý của phong trào cây xanh là sự kiện chặt hạ 6.700 cây xanh ở Hà Nội có sức lan tỏa đến cả truyền thông quốc tế. Một số báo lớn đưa tin như thediplomat.com⁴⁰, economist⁴¹, Voice of America⁴², Globalpost⁴³. Báo chí trong nước cũng đưa tin lại việc báo chí nước ngoài đưa tin về việc Hà Nội chặt cây, tăng tính nghiêm trọng và sức nóng của vấn đề. Tuy số tin không nhiều so với truyền thông trong nước nhưng sự tham gia của truyền thông quốc tế cũng gây thêm áp lực để Hà Nội nhanh chóng giải quyết vấn đề.

Như vậy, báo chí trong chiến dịch bảo vệ cây xanh đã đóng đúng sứ mệnh của mình, sứ mệnh đưa tin chứ không phải sứ mệnh tuyên truyền. Nó đáp ứng nhu cầu thông tin của xã hội, đặc biệt làm cầu nối giữa chính quyền và người dân. Nó được thúc đẩy bởi mạng xã hội, tiếp sức bởi chuyên gia, và những khuôn mặt mới trong đội ngũ sao Việt và những người nổi tiếng. Nhưng quan trọng nhất, báo chí đã được tự do đưa tin, điều tra và phản ánh dư luận xã hội. Đây chính là điều kiện tiên quyết để báo chí thành công trong việc đưa ra các sai trái trong dự án thay cây, và giải tỏa bức xúc và nhu cầu của người dân trong việc minh bạch hóa vấn đề, giữ cho chính quyền phải giải trình và xử lý những sai sót của các cán bộ liên quan.

4.2.3. Hành động và thái độ của chính quyền

Cuộc khủng hoảng cây xanh được xem là của chính quyền TP. Hà Nội, một chính quyền địa phương, chứ không phải của chính quyền trung ương. Chính vì vậy, các cơ quan trung ương hầu như không can thiệp và chỉ để Hà Nội tự giải quyết. Lãnh đạo một tờ báo cho rằng *“Trung ương họ cũng nhìn thấy cái sự không chấp nhận được ở Hà Nội. Thực ra cái sức ép của dư luận nó khiến cái lúc đấu tranh lên đỉnh điểm rồi mà Hà Nội vẫn không chịu dừng, sau đấy vì cái sự áp lực mạnh quá thì mới chịu tạm dừng. Tóm lại cái cách thức phản ứng của chính quyền nó chỉ làm cho khủng hoảng thêm trầm trọng”*.

40 <http://thediplomat.com/2015/03/hanoi-citizens-protest-tree-felling-plan/>

41 <http://www.economist.com/news/asia/21648706-online-will-communist-party-hear-anything-if-tree-falls>

42 <http://www.voanews.com/content/hundreds-of-hanoians-hug-trees-to-protest-chopping-spree/2690180.html>

43 <http://www.globalpost.com/dispatch/news/xinhua-news-agency/150320/roundup-protests-halt-hanoi-plan-chop-down-6.700-trees>

Cách thức phản ứng của chính quyền là nguyên nhân gây bức xúc chính trong người dân được đồng thuận bởi hầu hết người tham gia nghiên cứu. Như chia sẻ của một admin trang 6.700 cây xanh “*Thực ra cái cây bị chặt rồi không sống lại được nữa. Thế nhưng cái sự bất bình với cái sự lừa dối và trơ trên của những người thay mặt lãnh đạo đó mới kích hoạt sự nổi giận trong người dân. Người ta bảo ông nói dối cái rõ ràng như thế thì còn biết bao nhiêu thứ ông có thể nói dối tôi nữa? Thà ông xin lỗi một câu thì tôi bỏ qua, đằng này ông lại lòi đủ mọi thứ ra để bảo là ông đúng. Câu chuyện 6.700 cây xanh không phải là về cái cây, mà về sự dối trá của những người lãnh đạo, những người làm công tác quản lý*”.

Để hiểu hơn nguyên nhân của vấn đề, nhóm nghiên cứu tóm tắt các hành động của chính quyền liên quan đến việc chặt cây và phản ứng của báo chí, người dân ở bảng 3 dưới đây. Một bản chi tiết hơn về tiến trình của toàn bộ phong trào bảo vệ cây xanh, sự tương tác giữa chính quyền, báo chí và người dân được trình bày ở phụ lục 1.

Bảng 3: Hành động của chính quyền và phản ứng của người dân

Chính quyền làm gì	Người dân phản ứng gì
Trước ngày 16 tháng 3 năm 2015, chính quyền chặt cây trên đường Nguyễn Trãi, Nguyễn Chí Thanh, Quang Trung, Nguyễn Thái Học...	Người dân thương tiếc cây, thương tiếc kỷ niệm gắn với cây, xót xa cho môi trường thành phố, hoang mang và ông Trần Đăng Tuấn đăng thư ngỏ đề nghị tạm dừng, minh bạch hóa thông tin và lấy ý kiến người dân
Ngày 17/3: Người phát ngôn của thành phố tuyên bố “chặt cây không phải hỏi dân”	Người dân tức giận, cảm giác mình bị coi thường, không được tham vấn, không được lắng nghe, hàng loạt người lên tiếng trên mạng xã hội phản đối dự án

Chính quyền làm gì	Người dân phản ứng gì
Ngày 18/3: TP. Hà Nội nói “đa số người dân HN ủng hộ dự án chặt cây”	Người dân phản ứng “tôi không đồng ý”; các thăm dò trên báo chí, diễn đàn đều khẳng định đa số người dân không đồng ý. Ví dụ điều tra trên vnexpress cho kết quả 73% không đồng ý với chủ trương thay cây, 5% đồng ý, và 22% cho rằng cần rà soát ⁴⁴ . Người dân cảm nhận thành phố cố tình cung cấp thông tin không chính xác, mang tính tuyên truyền áp đặt, và tiếp tục phản đối dự án
Ngày 20/3: Hà Nội họp báo tuyên bố tạm dừng dự án chặt cây, không thừa nhận làm sai, đổ lỗi cho các nhà tài trợ nóng vội trong việc chặt cây và khất trả lời 21 câu hỏi về dự án thay cây của báo chí vào ngày 25/3	Các nhà tài trợ như Vingroup và VP Bank ngay lập tức lên tiếng phủ nhận liên can, khẳng định họ chỉ tài trợ tiền để trồng cây chứ không phải để chặt cây. Dư luận càng bức xúc, nghi ngờ các khuất tất, sai trái trong dự án thay cây. Sức ép lên chính quyền thành phố tiếp tục tăng lên bằng các hành động bảo vệ cây, chuẩn bị tuần hành, và sự lên tiếng của các tầng lớp nhân dân thủ đô
Ngày 22/3: Hà Nội thông báo đình chỉ một số cán bộ cấp phòng, thành lập đoàn thanh tra liên ngành	Dư luận vẫn bức xúc vì chỉ có một số cán bộ cấp thấp “chỉ đầu đánh đấy” bị kỷ luật, những người chịu trách nhiệm chính chỉ phải “tự kiểm điểm”, vẫn có thái độ trốn tránh, không chân thành nhận sai sót. Người dân xuống đường tuần hành “Tôi Yêu Cây” và đề nghị minh bạch thông tin, trách nhiệm giải trình về vụ chặt cây.
Ngày 25/3: Hà Nội khẳng định cây trồng trên đường Nguyễn Chí Thanh là cây Vàng tâm, mặc dù trước đó các nhà khoa học uy tín đều khẳng định đó là cây Mỡ rẻ tiền, không phù hợp để trồng ở đô thị	Người dân bức xúc vì chính quyền không chịu nhận sai, ngay những cái rõ ràng nhất như Mỡ hay Vàng Tâm. Điều này dẫn đến nghi ngờ về tính chính trực, cầu thị và trách nhiệm của chính quyền.

44 <http://vnexpress.net/tin-tuc/thoi-su/ubnd-ha-noi-nguoi-dan-ung-ho-thay-the-cay-3159290.html>

Chính quyền làm gì	Người dân phản ứng gì
Ngày 27/3: Trường đại học Lâm Nghiệp ra thông báo hạn chế cán bộ phát ngôn liên quan đến vụ cây, theo yêu cầu của PA83 công an TP. Hà Nội bao gồm cả việc “xử lý” những người đã phát ngôn	Dư luận bức xúc vì hạn chế tự do ngôn luận, tự do học thuật, và trù dập trí thức những người đã nói lên sự thật, góp phần làm rõ những khuất tất của việc trồng cây của Hà Nội
Ngày 13/4: HN gửi báo cáo lên thanh tra chính phủ, không gửi đến người dân hoặc báo chí	Người dân cảm thấy không được tôn trọng, lắng nghe, và không đối thoại được với chính quyền
Ngày 21/7: HN gửi báo cáo chính thức lên chính phủ, vẫn khẳng định dự án hợp pháp và đúng quy trình, chỉ có một số lỗi trong triển khai, tuyên truyền cho người dân; kỷ luật một số cán bộ cấp phòng, cán bộ cao hơn thì nhận hình thức kiểm điểm. Hà Nội cũng thừa nhận cây ở phố Nguyễn Chí Thanh là Mỡ và thay thế bằng Lát Hoa.	Không nhiều người dân biết về kết luận cuối cùng. Với nhiều người, vụ cây xanh vẫn chưa có kết luận rõ ràng, thuyết phục, và vẫn là một món nợ chính quyền thành phố còn với người dân.

Phân tích cách thức phản ứng của chính quyền với dư luận thấy các hành động sau không giải quyết được vấn đề trước, mà nhiều khi còn “đổ thêm dầu vào lửa”. Tại sao Hà Nội lại phản ứng như vậy có thể được giải thích bởi một số lý do chính yếu sau.

Thứ nhất, các phát ngôn của lãnh đạo TP. Hà Nội đều cho thấy họ tin họ đã làm đúng pháp luật, đúng quy trình và đây là một dự án đúng đắn. Đặc biệt dự án được xã hội hóa, kinh phí được tài trợ bởi các doanh nghiệp (Tập đoàn Vingroup, Ngân hàng Thương mại cổ phần Việt Nam Thịnh Vương (VPBank), Công ty cổ phần Công nghệ Bình Minh, Công ty cổ phần Tư vấn

Đầu tư Xây dựng Hà Thành), Công an Thành phố Hà Nội và một số tổ chức, cá nhân khác. Chính vì vậy Chủ tịch UBND TP Nguyễn Thế Thảo luôn khẳng định *“Việc thực hiện thay thế các cây này là chủ trương đúng đắn, được rất nhiều đơn vị ủng hộ... việc thay thế cây xanh có cơ sở pháp lý là quy hoạch chuyên ngành về hệ thống công viên và cây xanh được Hội đồng nhân dân thành phố thông qua⁴⁵”*. Bí thư thành ủy Phạm Quang Nghị cũng suy tư vì *“Nhiều ngày qua tôi đã nghĩ cận kề việc này. Vì sao chủ trương đúng lại thành ra như vậy. Tại sao một việc từ trước đến nay thành phố vẫn thường làm, nhưng nay lại gây ra sự bức xúc, phản ứng như vậy trong dư luận?⁴⁶”*.

Có thể lãnh đạo thành phố cho rằng đã làm đúng quy trình, không tư lợi và không có gì sai nên không phải xin lỗi. Đây có thể là lý do dẫn đến những phát ngôn, hành xử, và thái độ gây bức xúc trong người dân, dẫn đến phong trào 6.700 sau này. Đây chính là “bệnh đúng quy trình” trong quản lý, không cần dự án đúng hay sai, tốt hay xấu, hiệu quả hay lãng phí miễn là nó được thông qua đúng quy trình. Quy trình như một lá chắn bảo vệ cán bộ, nó cũng đồng thời là một rào cản ngăn cán bộ làm việc đúng, hiệu quả, và phù hợp với thực tế cuộc sống.

Thứ hai, quan trọng hơn, đó là chính quyền thành phố không đối thoại và tiếp nhận phản hồi của người dân một cách hiệu quả. Trong toàn bộ cuộc khủng hoảng cây xanh, không có một cuộc đối thoại trực tiếp nào giữa chính quyền và người dân được tổ chức. Các nhóm dân sự như 6.700 người vì 6.700 cây hay Vì một Hà Nội xanh muốn sử dụng các kênh tiếp dân sẵn có nhưng *“nó không hoạt động, nó không có tác dụng gì từ lâu rồi, tất cả những kênh tôi nghĩ đúng ra làm trung gian thì đều đóng chặt cửa”* như chia sẻ của một admin trang 6.700 người vì 6.700 cây. *“Khi muốn mở một kênh mới theo hướng phi chính thức thì cũng không thành, chính quyền họ đều từ chối”*.

Đây cũng là bản khoán của một nhà báo khi nói về quan hệ giữa chính quyền và người dân. *“Tôi nghĩ cái sợi dây liên hệ giữa chính quyền và người dân gần như không có, chính xác là nó không có. Đôi khi bảo có ông nào đến nói chuyện*

45 <http://vnexpress.net/tin-tuc/thoi-su/chu-tich-ha-noi-khong-he-co-chien-dich-chat-ha-6-700-cay-xanh-3159586.html>

46 <http://hanoimoi.com.vn/Tin-tuc/Chinh-tri/747158/chu-truong-thay-the-cay-la-dung-tai-sao-lai-gap-phan-ung>

một cách thực sự với người dân đầu, hay quan tâm thực sự với người dân đầu. Nói cái gì ngoài mấy ông tổ dân phố các thứ chứ còn... hoặc là thậm chí mấy ông gặp cử tri, nói chuyện ở đâu cũng chả biết, mà cái chuyện đấy nó hoàn toàn không thực chất. Tôi nghĩ họ tự cho họ cái quyền của họ đã ngổ vào ghế lãnh đạo họ có thể toàn quyền quyết định. Cái đấy rất là nguy hiểm. Họ làm không phù hợp với lòng dân, đôi khi là người dân người ta chưa phản ứng đâu, nhưng mà lúc này lúc khác người ta phản ứng. Lúc đấy là rất dở. Mà một người phản ứng thì không sao chứ khoảng cả vài nghìn người, khoảng cả vài triệu người lại có cảm nhận chung, có cảm giác chung như nhau thì lúc đấy rất là dở”.

Còn toàn bộ hệ thống đoàn thể không hoạt động và không giúp chính quyền cảm nhận được tâm tư, nguyện vọng của người dân trong sự kiện cây xanh. Như phân tích của lãnh đạo một tờ báo thì “*Mặc dù cái con đường tự quản, hàng cây tự quản, nhưng nếu như chính quyền không yêu cầu, thì các hội cũng không làm, thụ động như vậy, thế thì bây giờ có phải bế tắc một cái kênh không?”.*

Thứ ba, chính quyền chưa mở và chấp nhận sự tham gia của người dân, của các nhóm xã hội dân sự vào công việc quản trị địa phương, giám sát chính quyền. Trên thực tế, như phân tích của một admin trang 6.700 cây xanh, “*người dân Việt Nam rất quan tâm đến chính trị, các công việc công. Họ nói với nhau ở quán café, quán bia, ở trong khu tập thể,, về những cái mà chính quyền không làm được. Những cái họ nói không ai nghe được vì nó không được truyền thông, không có ai lưu truyền cái họ nói. Đây chính là vấn đề lớn của Việt Nam vì hệ thống báo chí, ti vi truyền hình anh nói một chiều ra rả, thậm chí anh nói bằng loa phường bất kể người ta lúc đó có muốn nghe hay không”.*

Các hội quần chúng do nhà nước lập nên hoạt động thụ động, không hiệu quả trong vụ cây xanh Hà Nội như phân tích ở trên, còn những nhóm xã hội dân sự mới hình thành thì không được lắng nghe, thậm chí không được thừa nhận. Tuy nhiên, theo một admin trang 6.700 cây xanh, “*vì quan hệ giữa chính quyền và người dân bị đứt gãy, vì truyền thông không kết nối được tiếng nói của người dân bình thường về những vấn đề họ phản ánh, vì chính quyền không muốn nghe nên các tổ chức xã hội dân sự mới hình thành như nấm mọc sau mưa. Nó hình thành vì đi một mình người ta sợ, chính vì vậy người ta phải đi*

với nhiều người khác. Ví dụ như việc nói về vụ cây xanh một người nói không ăn thua, thậm chí còn e sợ, nhưng nếu có bốn nghìn người nói thì họ không còn sợ gì nữa. Đây không phải là người ta chống đối, mà người ta chỉ muốn có môi trường, có kênh để nói câu chuyện của họ ra thôi”.

Đây cũng là một chia sẻ của nhà báo khi cho rằng, khi kênh chính thức không hoạt động thì người dân sẽ lên mạng xã hội hoặc xuống đường để bày tỏ cảm xúc, ý kiến, và quan điểm của mình. Chính vì vậy, chính quyền cần thay đổi quan điểm về mạng xã hội, về các nhóm dân sự độc lập vì “facebook, mạng xã hội là một thứ rất là tốt để mà lắng nghe, mà đo cái nhiệt độ của lòng dân. Ví dụ anh Chủ tịch anh đưa ra một cái chính sách, anh đưa ra thì cái sự đồng thuận hay không có như thế nào thì đọc trên facebook mình cũng cảm nhận được khá nhiều. Nhưng quan trọng phải tôn trọng cái sự nói ra của người ta, chứ không coi nó là tiêu cực. Đừng nhìn theo hướng là bọn nó chém gió, suốt ngày phân bác mình, suốt ngày soi mói, hờ ra câu nào không hay thế là bị nó soi, thế là không được”.

Thứ tư, chính quyền chưa nhạy cảm và coi trọng tinh cảm của người dân và sức mạnh phản ứng của công chúng khi họ tức giận. Với nhiều cán bộ, “họ không thể nghĩ được chuyện những cái cây nó lại biến thành chuyện của người. Sau này người ta mới giật mình, chứ lúc đầu nghĩ cây chỉ là cây thôi, chặt cây dân nó phản ứng thì đấy là chuyện của mấy ông ở Sở xây dựng hoặc mấy ông Công ty cây xanh gì đó, chứ chẳng phải chuyện lớn gì”, như chia sẻ của một nhà báo. Tuy nhiên, “khi xảy ra những cuộc biểu tình, tuần hành thì mới thấy rằng chỉ vài cái cây nó có thể xảy ra được vấn đề, từ mấy cái cây nó lại biến thành cái cuộc gọi là làm xã hội mất ổn định, mất trật tự”.

Có điều này là do từ trước đến nay chính quyền chưa bao giờ phải đối mặt với sự phản ứng tập thể có qui mô của công chúng với chính sách của mình. Chính vì vậy, “người làm quản lý trong chính quyền họ không có một cái ý thức đầy đủ và nghiêm túc về vấn đề tình cảm, quan tâm đến tình cảm và thái độ của người dân. Bởi vì nó giống như cái mặt hồ phẳng lặng thế này thôi, họ cứ nghĩ dân thì rất là ngoan, rất là không để ý mình, anh thích làm gì thì làm. Nhưng mà đôi khi nó cũng chỉ là một cái lý do mà họ không ngờ đến như chuyện chặt cái cây chẳng hạn, cũng có thể tạo ra một cái gì đó họ không thể lường đến”.

Thứ năm, năng lực xử lý khủng hoảng của chính quyền chính là nguyên nhân gây ra khủng hoảng như phân tích của hầu hết những người tham gia nghiên cứu. Một nhà báo chia sẻ *“hầu như những cái cơ quan nhà nước hiện nay có một cái rất dở là họ không có khả năng xử lý khủng hoảng truyền thông. Cái vụ cây xanh thì tất nhiên họ có họp báo nhưng mà càng họp báo thì có khi cái sự vụ nó lại càng gây nên xì căng đần vì cái thông tin nó cứ mâu thuẫn và nó cứ không đầy đủ, không minh bạch. Mà khi nó không có sự đầy đủ, không minh bạch thì những nhà chuyên môn, những người hoạt động xã hội, hoặc những người yêu Hà Nội, những người yêu cây họ có thông tin và họ có góc nhìn và họ có quan điểm sắc sảo thì họ chỉ ra ngay vấn đề, thì đấy lại thành những cái cơn bão khác”*.

Thứ sáu, cũng là cuối cùng, chính quyền chưa có văn hóa xin lỗi và nhìn vào sai lầm của mình trước khi tìm người khác để đổ lỗi. Ngoài việc đổ lỗi cho các nhà tài trợ nóng vội “ép” Hà Nội triển khai chặt cây ồ ạt, chính quyền cũng có nhiều nghi ngờ cho các thế lực thù địch kích động, chống phá, chứ không hẳn do chính cách chính quyền giải quyết vấn đề gây ra sự bức xúc trong dân. Một admin của trang 6.700 cây xanh chia sẻ *“công an họ làm việc với tôi phải đến năm ngày. Họ làm việc với cả trường, thầy cô của bộ môn. Họ làm việc về phố phường rồi về tận gia đình tôi, thế nên phải ngừng hoạt động một thời gian. Họ nói theo kiểu đe dọa, như kiểu tôi bị lợi dụng, hoặc là đe dọa người ta trả tiền cho tôi”*.

Một người tổ chức sự kiện Tree Hugs của trang 6.700 người vì 6.700 cây cũng được cơ quan an ninh làm việc. *“Trong suốt buổi đó họ chỉ hỏi về những việc tôi đã làm như thế nào, tôi làm bằng cách nào, có ai đứng sau lưng không, tôi có nhận hỗ trợ gì không... rất là nhiều thứ. Sau đó họ có gặp tôi thêm vài lần nữa, nhưng những lần sau họ không nói trực tiếp về vấn đề cây xanh, thỉnh thoảng họ mới chọc vô một câu hỏi đạo này có làm hoạt động gì giống vụ cây xanh không”*.

Nhiều người tham gia nghiên cứu cho rằng chính quyền cần hiểu chính họ gây ra phản ứng của người dân chứ không có một “thế lực thù địch” nào chống phá. Những người như GS. Ngô Bảo Châu, Nhà báo Trần Đăng Tuấn, Diễn viên Chiêu Xuân, Ca sĩ Mỹ Linh, nhà thơ Trần Đăng Khoa, nhà sinh học Nguyễn Lân Dũng hay đại biểu quốc hội Nguyễn Sĩ Cương cũng giống như

những người sinh viên đi buộc nơ, dán poster bảo vệ cây, hay các nhóm thanh niên tuần hành Tree Hugs, hoặc Greenwalks, họ chỉ bày tỏ cảm xúc của mình với một điều không đúng. Sự thể hiện của họ thực ra là tích cực, là cần thiết vì họ quan tâm đến thành phố, quan tâm đến cộng đồng, quan tâm đến sinh mạng cây cối. Chính khi họ không thể đối thoại với chính quyền, chính thái độ và hành xử của chính quyền đã thúc giục họ lên tiếng, và xuống đường để bảo vệ những điều họ yêu quý.

4.3. Tại sao phong trào 6.700 hình thành?

Từ các kết quả nghiên cứu cũng như gợi ý của Lý thuyết áp lực cấu trúc, nhóm nghiên cứu rút ra một số nguyên nhân cơ bản sau.

Chặt cây là phá bản sắc của Hà Nội: Cây xanh có ý nghĩa đặc biệt với Hà Nội và người Hà Nội. Những bài hát nổi tiếng về Hà Nội như Nhớ mùa Thu Hà Nội của cố nhạc sĩ Trịnh Công Sơn cũng bắt đầu bằng câu hát “*Hà Nội mùa Thu. Cây Cờm ngói vàng, cây Bàng lá đỏ nằm kê bên nhau phố xưa nhà cổ mái ngói thâm nâu. Hà Nội mùa thu - mùa thu Hà Nội. Mùa Hoa sữa về thơm từng cơn gió. Mùa cốm xanh về thơm bàn tay nhỏ phố sữa via hè thơm bước chân qua*”. Chính điển ngôn về Hà Nội xanh, về Hà Nội có hồ, có những hàng cây là tuổi thơ, là kỷ niệm, là ký ức... đã biến cây thành một phần của bản sắc Hà Nội. Chính vì vậy, khi chặt cây cũng có nghĩa phá bản sắc Hà Nội, phá cái tôi của người Hà Nội. Đây chính là nền tảng tạo ra cảm xúc bất ổn, hoang mang và tức giận của người Hà Nội.

Một giải pháp cụ thể được đề xuất và lan tỏa: khi nhiều người Hà Nội đang đầy cảm xúc bất ổn, bối rối và thắc mắc thì lá thư ngỏ của ông Trần Đăng Tuấn cung cấp một giải pháp cụ thể cho vấn đề, đó là tạm dừng chặt cây để người dân kiểm tra, và thành phố lắng nghe chuyên gia và người dân. Ông Trần Đăng Tuấn là một người có uy tín, nổi tiếng và giải pháp ông đưa ra hợp tình, hợp lý, cũng là mong muốn của người dân. Đây chính là cơ sở để đám đông hội tụ, hướng về một mục đích, giải pháp cho tình hình họ đang gặp phải.

Phản ứng của chính quyền gây bất ngờ: khi người dân đang chờ đợi một lời giải thích rõ ràng cho thư ngỏ của ông Trần Đăng Tuấn, cũng là mong đợi của nhiều người dân Hà Nội, thì đại diện chính quyền tuyên bố “chặt cây không

phải hỏi dân”. Tuyên bố này gây bất ngờ, sốc, và tạo sóng dư luận mạnh mẽ trong xã hội. Đây chính là yếu tố gây bùng nổ phong trào bảo vệ cây xanh, thúc giục người dân Hà Nội hành động.

Chính quyền không kiểm soát và đàn áp: vấn đề cây được coi là không nhạy cảm chính trị, là vấn đề của địa phương và hầu như trong suốt thời gian đó chính quyền trung ương không can thiệp. Một chỉ dấu cho thấy trong một chừng mực nào đó, chính quyền trung ương cũng nhìn ra cái sai của Hà Nội. Thanh tra chính phủ yêu cầu Hà Nội báo cáo kết quả thanh tra sai phạm. Báo chí không bị kiểm duyệt, tự do đưa tin, bình luận, và điều tra những điều liên quan đến sai phạm trong dự án thay cây. Chính trong bối cảnh “mở” như vậy, người dân thấy an toàn tham gia vào các hoạt động bảo vệ cây.

Mọi người làm những gì cần làm: nhiều người dân đã tự động làm những gì họ có thể làm để bảo vệ cây. Sự tham gia tự nguyện, trong sáng đúng vai trò của mọi người tạo ra một đám đông tích cực, hiệu quả và sáng tạo. Có lẽ tinh thần bảo vệ cây đã tạo ra một môi trường xã hội năng động, tích cực lâu lắm không thấy ở Hà Nội. Nó cho thấy nếu con người được tự do làm điều mong muốn, họ sẽ sống đẹp, hành động tử tế, và có trách nhiệm với những vấn đề xung quanh và cộng đồng.

Không có một người lãnh đạo nhưng có một tinh thần lãnh đạo: phong trào bảo vệ cây xanh không có một người, hoặc một nhóm lãnh đạo, mà nó được hình thành bởi sự tham gia tự nguyện của người dân. Tuy nhiên, trong chừng mực nào đó, ba trang mạng xã hội đã đóng góp tạo ra một tinh thần hành động tích cực, dân chủ, đúng luật, có trách nhiệm cho đám đông. Tinh thần này định hình không khí thảo luận trên mạng xã hội, và lan tỏa sang các hoạt động trên đường phố, bao gồm cả Tree Hugs và Greenwalk.

4.4. Kết quả của phong trào 6.700

Tất nhiên rất khó đánh giá tác động của phong trào lên chính quyền, lên người dân, lên xã hội vì sự kiện mới kết thúc. Tuy nhiên, theo những người tham gia nghiên cứu, phong trào bảo vệ cây xanh ở Hà Nội đã đạt được nhiều kết quả, trực tiếp cũng như gián tiếp. Các kết quả này có thể tóm tắt vào các nội dung sau.

Dùng chặt cây, cứu được những cây chưa bị chặt: Đây là kết quả quan trọng nhất, và cũng là mục đích của những người tham gia phong trào bảo vệ cây. Trong thư ngỏ của ông Trần Đăng Tuấn, mục đích của trang 6.700 người vì 6.700 cây hay các trang khác đều nhằm đến việc dùng chặt cây. Mục đích này của họ đạt được. Tuy không có thống kê chính thức thành phố đã đốn hạ bao nhiêu cây xanh trong kết hoạch 6.700 cây, nhưng số cây được cứu phải được tính hàng nghìn, và người dân cần tự hào vì điều đó.

Hà Nội và các tỉnh dường như có được bài học về sự cần thiết phải lắng nghe tiếng nói của người dân: Một admin của 6.700 người vì 6.700 cây cho biết *“Tôi nói chuyện với nhiều người làm ở chính quyền các tỉnh, họ nói bây giờ có mạng xã hội, người dân biết thế nên không thể làm cầu thả được. Nếu làm để người dân phản ứng như Hà Nội thì xấu mặt đấy. Tôi nghĩ Hà Nội làm mẫu cho nhiều nơi khác, họ nhận thấy nếu làm đúng là như thế nào”*. Còn một nhà báo thì cho rằng sau vụ này *“chính quyền thấy lòng dân là cái rất đáng phải quan tâm, chắc chắn họ sẽ phải có thái độ đúng hơn. Chưa chắc trong thâm tâm họ sẽ thay đổi nhanh chóng, nhưng tôi nghĩ cái ý thức và cái quan hệ tương tác với dân sẽ phải suy nghĩ nghiêm túc hơn”*. Điều này theo một admin của trang 6.700 người vì 6.700 cây cũng do *“chính quyền biết không thể bịt miệng người dân nữa. Người dân giờ có thông tin, có kết nối, và có khả năng lên tiếng”*. Hơn nữa, theo một luật sư tham gia nghiên cứu thì *“người dân mất niềm tin vào chính quyền, người ta biết rõ chính quyền sai”* nên việc lắng nghe và trân trọng tình cảm của người dân càng trở nên quan trọng hơn bao giờ hết.

Tăng số người tự tin và trải nghiệm hoạt động xã hội, tự do hội họp, đặc biệt trong sinh viên và thanh niên: Một admin của trang 6.700 người vì 6.700 cây cho rằng *“nhiều bạn đầu tiên biểu đạt hết quan điểm hoặc cảm xúc của mình, nó giải phóng cho các bạn ấy rất là nhiều, đặc biệt các bạn trẻ. Nhiều bạn rất thích, lần đầu tiên các bạn ấy tự làm một điều gì đấy. Rồi có bạn thì ngày trước nghĩ như thế là phản động, hóa ra là không phải”*. Một admin của Vì một Hà Nội Xanh cũng có đánh giá tương tự, cho rằng phong trào bảo vệ cây đã *“tạo cơ hội cho nhiều người tham gia vào các hoạt động khác nhau, biết thế nào là quyền biểu tình, quyền tự do biểu đạt ý kiến một cách công khai”*. Còn một bạn trẻ tham gia tổ chức tuần hành chia sẻ *“qua đợt*

cây vừa rồi tôi thấy rất nhiều bạn trẻ tham gia nhiều hoạt động. Mọi người tham gia rồi có cái nhìn khác. Ví dụ bạn tôi tham gia giờ họ có cái nhìn khác về xã hội, về chính trị, về cách bày tỏ. Họ chia sẻ nhiều hơn về vấn đề xã hội trên facebook của họ. Không biết có nhiều không, nhưng dần dần như thế thì sẽ có sự thay đổi”.

Tạo ra tiền lệ hành động tập thể vì lợi ích cộng đồng: Một nhà báo cho rằng “đối với người dân Hà Nội, tôi nghĩ là thay đổi nhiều đấy. Cái vụ cây xanh nó giống như cái cuộc tập dượt, một cái cuộc tập dượt để họ hiểu hơn về trách nhiệm cũng như cái quyền của họ. Tức là nó giống như một cái cuộc tập dượt để họ thể hiện thái độ của họ đối với những cái thứ gắn bó với họ, họ yêu quý, và quyền của họ. Tức là họ thấy họ có trách nhiệm và họ có khả năng tương tác được với chính quyền để bảo vệ những cái mà họ yêu quý”. Một người tham tổ chức sự kiện cho rằng “đây là một cơ hội để người dân quen với việc lên tiếng, đứng dậy, bước ra để thể hiện quan điểm của mình, đòi hỏi cái quyền của mình. Nó có tác động đến suy nghĩ của người dân là họ có quyền quyết định những vấn đề chung của đất nước mình, hay nơi mình sống”.

Một admin của trang 6.700 cây xanh cũng chia sẻ, cho rằng vụ cây xanh “tạo ra tiền lệ để người dân lên tiếng. Lần đầu tiên người ta có hành động tập thể của hàng nghìn người và cùng nhau trải nghiệm cái tính hiệu quả của nó, và từ đây trở đi người ta sẽ biết cách giải quyết vấn đề tốt hơn. Cái này không chỉ có tác động lên người Hà Nội, mà cả người ở nơi khác nữa. Ví dụ cụ thể là vụ trường cổ Châu Văn Liêm ở Cần Thơ. Khi nghe tin một page cứu trường Châu Văn Liêm đã được ra đời với hàng nghìn người vào ủng hộ. Ngoài Hà Nội thì Hội kiến trúc sư, các chuyên gia lên tiếng, được sự vào cuộc của báo chí như Đài tiếng nói Việt Nam... tạo áp lực cực lớn nên UBNDTP Cần Thơ phải dừng lại ngay lập tức. Sau đó người ta cũng tìm ra cái công ty mà đầu thầu là một công ty có rất nhiều sai sót nhưng trong hồ sơ thì không, có nghĩa là khi lật ra một phát thì y như rằng giống vụ Hà Nội”.

Tăng ý thức của người dân về môi trường: có nhiều ý kiến khác nhau về tác động của phong trào 6.700 lên ý thức bảo vệ môi trường của người dân, tuy nhiên, đa số đều cho có ảnh hưởng dù ít dù nhiều. Giám đốc một tổ chức Phi chính phủ (NGO) cho rằng phong trào ảnh hưởng lên ý thức của rất nhiều người, nhưng để bền vững thì cần có nhiều hoạt động nữa

nếu không thì “nó sẽ tắt, mọi người sẽ nhớ là đã từng có một sự kiện như vậy, còn họ thì không làm tiếp gì cả, trừ trường hợp có ai khởi xướng hoạt động liên quan”. Một admin của trang 6.700 người vì 6.700 cây thì cho rằng “người dân có ý thức hơn với cây cối xung quanh thành phố này, những cái nó đang làm cho mình, người ta biết ơn vì nó vẫn còn ở trên đầu, cái đấy là tôi nghĩ phong trào bảo vệ cây làm được”. Còn admin của trang 6.700 cây xanh thì cho rằng “nó kích hoạt sự quan tâm của người dân với thiên nhiên. Lần đầu tiên người Hà Nội thấy mình bị sống trong một cái không gian đô thị quá chật hẹp, quá ô nhiễm”.

Tăng vai trò, tầm quan trọng và hiệu quả của mạng xã hội: Lãnh đạo một tờ báo cho rằng vụ 6.700 cây đã làm “người dân quan tâm nhiều hơn tới mạng xã hội, họ thấy rằng facebook là một kênh bày tỏ ý kiến hiệu quả. Bây giờ cái số người sử dụng cái tài khoản của mình để tố giác tăng vọt, cái câu chuyện từ cảnh sát đánh dân cho tới những cái cảnh đời nó khổ sở liên tục người ta đưa ra, mà báo chí là cứ chạy theo những cái thông tin như vậy. Đây là những cái được nhất trong cái vụ cây xanh vì người ta thấy có một cái kênh hiệu quả. Bây giờ nhiều người không đi gửi đơn cho báo chí để can thiệp vấn đề A vấn đề B nữa mà họ tìm cách họ đưa lên mạng xã hội, từ trên mạng xã hội nó chia sẻ”.

Bên cạnh đó, bản thân mạng xã hội cũng trở nên chuyên nghiệp hơn, hiệu quả hơn trong cách tương tác của mình. Nhiều người đã đầu tư vào hình ảnh, nội dung, hoặc các hình thức thể hiện đa phương tiện để truyền tải thông điệp của mình đến được nhiều người. Ví dụ, họ sử dụng những hình ảnh nổi tiếng quen thuộc như hình ảnh cô bé ngồi khóc vì chó chết thành ngôi khóc vì gốc cây bị chặt. Một nhà báo cho rằng “giới facebookers bắt đầu trở nên chuyên nghiệp trong chuyển tải vấn đề này, đấu tranh cho vấn đề kia. Họ học của nhau về phương pháp, cách thức truyền tải, từ chế ảnh, chế clip, nó thành một cái phong trào thơ ca nhạc chế Hà Nội trọc lông như sa mạc vân vân, những cái đấy là sự trưởng thành hơn của các bloggers. Về mặt tổng thể, họ có nhiều người theo dõi hơn, ý kiến của họ được biết nhiều hơn, có trọng lượng hơn trong công chúng. Họ chính là những người ảnh hưởng xã hội bởi có lượng độc giả riêng của mình”.

Báo chí cũng trở nên chuyên nghiệp hơn: Lãnh đạo một tờ báo đánh giá “báo chí cũng trưởng thành hơn. Một bộ phận báo chí bắt đầu thấy nguồn tin từ phía nhà nước không còn tin cậy như ngày xưa. Ngày xưa thì cứ nhà nước nói gì thì trăm phần trăm đăng, trăm phần trăm tin. Bây giờ thì nhà nước nói gì cũng vẫn đăng nhưng mà hỏi thêm một cái ý kiến độc lập khác để đi bên cạnh, như thế thì báo chí có trưởng thành hơn, không còn tin tuyệt đối vào chính quyền nữa. Ví dụ những cái phát ngôn như là “đa số nhân dân ủng hộ đồng tình” bây giờ không coi cái đấy là chân lý nữa, mà đặt poll điều tra ý kiến độc giả ngay cuối bài để so sánh”.

Không gian xã hội dân sự mở rộng, có nhiều thành phần tham gia hơn: trong quá trình bảo vệ cây, có nhiều nhóm sinh viên, thanh niên tự tổ chức để buộc nơ cho cây, dán poster “tôi đang khỏe mạnh xin đừng giết tôi” lên cây. Các không gian dân sự trên mạng như nhóm 6.700 người vì 6.700 cây, Vì một Hà Nội xanh, hay 6.700 cây xanh đều có nhiều hoạt động mang tính dân sự ôn hòa, tích cực và trên tinh thần xây dựng như gửi kiến nghị thư, giám sát cây, tổ chức tuần hành Tree Hugs và Greenwalk. Một luật sư tham gia nghiên cứu cho rằng “đây là một bước đột phá, là cơ hội cho việc hình thành nhiều nhóm mới”. Một admin của trang 6.700 người vì 6.700 cây cho rằng các cuộc tuần hành hòa bình “tạo ra tiền lệ có biểu tình ôn hòa ở thành phố Hà Nội, có tiền lệ là tốt, nghĩa là không phải tất cả các cuộc biểu tình thành phố đều sẽ đàn áp, mà vẫn có những cái thành phố thừa nhận”.

Nhiều người tham gia nghiên cứu cho rằng việc tổ chức Tree Hugs và Greenwalk đã tạo ra một tiền lệ người dân đồng lòng, thậm chí tuần hành phản đối một chính sách sai của chính quyền với tinh thần tích cực, ôn hòa. Bên cạnh đó, những người tổ chức đều sử dụng facebook của mình để lập sự kiện, tạo ra tiền lệ công khai và tự chịu trách nhiệm cho hành động của mình. Trong một chừng mực nào đó cũng là bước tiến của xã hội Việt Nam nói chung và xã hội dân sự Việt Nam nói riêng. Như một admin của trang 6.700 người vì 6.700 cây chia sẻ việc công khai danh tính tổ chức sự kiện rất quan trọng vì “nếu anh ẩn danh thì anh sẽ mãi mãi không bao giờ lớn được, anh sẽ không bao giờ công khai đứng ra tạo một sự thay đổi. Anh xuất hiện thì nó là một cái chính danh”.

5 KẾT LUẬN

Cây là một phần của tâm hồn Hà Nội, việc chặt cây tạo ra cảm xúc mạnh cho người Hà Nội. Tuy nhiên, chính thái độ “chặt cây không phải hỏi dân” và “quanh co chối tội” của chính quyền mới tạo ra động lực và kích hoạt phong trào bảo vệ cây. Không ai bảo ai, từ thanh niên đến phụ nữ lớn tuổi, từ ca sĩ đến giáo sư đại học, từ bà nội trợ đến ông giám đốc doanh nghiệp đều hành động đúng vai trò của mình. Chính tình yêu và trách nhiệm với thành phố đã tạo ra sức ép để chính quyền dừng dự án chặt cây.

Dù chính quyền thành phố đã có báo cáo kết quả thanh tra về những sai phạm trong việc triển khai đề án thay cây nhưng với người dân thành phố nhiều câu hỏi vẫn chưa được trả lời. Kết quả thanh tra vẫn kết luận dự án đúng quy trình, chỉ có một số hạn chế, thiếu sót trong triển khai thực hiện⁴⁷. Kết quả này chắc chắn không thỏa mãn người dân thành phố, đặc biệt khi hình ảnh những hàng cây xanh khỏe mạnh bị chặt hạ không rõ lý do vẫn còn đó, và bao nhiêu cây đã bị chặt do “lỗi triển khai” vẫn là điều người dân muốn biết.

Trong chiến dịch chặt cây hình ảnh chính quyền thành phố bị ảnh hưởng nặng nề. Những khẩu hiệu “nhà nước của dân, do dân, vì dân” hay “dân biết, dân làm, dân bàn, dân kiểm tra” thường được nói nhiều, nhưng với người dân hành động mới là điều họ quan tâm. Chính vì vậy, các phát ngôn về “Mỡ hay Vàng tâm”, về “đa số người dân Hà Nội ủng hộ dự án” hay “chặt cây do nôn nóng của nhà tài trợ” làm lung lay niềm tin của người dân vào chính quyền. Đây chính là điều mà đội ngũ lãnh đạo mới của thành phố cần phải giải quyết tận gốc, vì người dân vẫn cho rằng thành phố đang nợ họ một câu trả lời thực tâm.

Chiến dịch bảo vệ cây xanh Hà Nội mang lại nhiều bài học cho cả chính quyền và người dân. Nó cũng bộc lộ nhiều lỗ hổng trong quản trị địa phương, trong mối quan hệ giữa chính quyền và người dân, và về vai trò của xã hội dân sự trong tiến trình phát triển của thành phố.

---

47 http://congan.com.vn/tin-chinh/ket-luan-thanh-tra-vu-chat-cay-xanh-ha-noi_4524.html

Thứ nhất, một phong trào xã hội dù bùng phát từ sự bức xúc cần được chuyển hóa thành năng lượng tích cực. Năng lượng tích cực được xây dựng trên các giá trị dân chủ, tự do, tinh thần tự nguyện. Chính năng lượng tích cực đã định hướng các hành động tập thể ôn hòa và mang tinh thần xây dựng. Khi đó, nhiều người dân cũng dễ dàng tham gia hơn vì họ muốn gắn mình với những điều tích cực. Ngoài ra, tinh thần tích cực cũng hỗ trợ đối thoại giữa các luồng quan điểm với nhau, và giữa người dân với chính quyền thành phố.

Thứ hai, trong toàn bộ phong trào bảo vệ cây các kênh đối thoại giữa chính quyền và người dân như đoàn thể hay phòng tiếp dân đều không hoạt động. Các nhóm xã hội dân sự đã cố gắng mở các kênh đối thoại với chính quyền thành phố nhưng thành công duy nhất của họ là được tiếp nhận kiến nghị thư, hay thư yêu cầu cung cấp thông tin của công dân thành phố. Không có một cuộc đối thoại thực chất nào được chấp nhận, phần vì chính quyền không thừa nhận vai trò của các nhóm dân sự không có tư cách pháp nhân, phần vì đối thoại với người dân ngoài không gian của hệ thống chính trị chưa phải là văn hóa của chính quyền.

Qua việc này, chính quyền cần nhận ra sự kém hiệu quả của hệ thống chính trị địa phương trong việc tiếp nhận phản hồi của nhân dân. Chính sự khô cứng, tuyên truyền một chiều từ trên xuống của đoàn thể đã làm cho chính quyền xa dân, không hiểu được tâm tư nguyện vọng của người dân. Đây cũng chính là khoảng trống mà các tổ chức xã hội dân sự cần thu hẹp vì chỉ có họ mới thúc đẩy được tiếng nói và lợi ích của các tầng lớp nhân dân khác nhau, có động lực và trách nhiệm đối thoại với chính quyền để chính quyền có thông tin. Việc mở cửa cho các tổ chức xã hội dân sự hoạt động, ngoài việc chính quyền có thêm thông tin khách quan, nó cũng là sức ép, tạo động lực để cho hệ thống đoàn thể hoạt động năng động hơn, thực sự đại diện quyền lợi cho hội viên của họ hơn.

Chính vì vậy một nghiên cứu sâu về quản trị địa phương ở các trung tâm đô thị như Hà Nội là cần thiết. Nó giúp hiểu hơn về công tác quản lý đô thị, hiệu quả của các kênh đối thoại giữa nhà nước và nhân dân, và đặc biệt là những nút thắt cản trở sự tham gia của người dân. Nghiên cứu này sẽ giúp cho chính quyền cải thiện năng lực quản lý của mình, và các tổ chức xã hội

dân sự biết mình có thể mở thêm những không gian nào nhằm tăng cường quá trình dân chủ hóa, minh bạch hóa trong quản trị đô thị.

Thứ ba, qua chiến dịch bảo vệ cây mới thấy một khoảng trống của các tổ chức phi chính phủ hoạt động về các vấn đề đô thị. Ở Hà Nội có hàng trăm tổ chức Phi chính phủ (NGO) nhưng đều hoạt động ở các tỉnh như Hà Giang, Cao Bằng, Quảng Bình, hay Đắk Nông. Chính sự thiếu vắng của các tổ chức phi chính phủ ở Hà Nội, hoạt động về các vấn đề của Hà Nội, có sự ủng hộ của người dân Hà Nội, và có đối tác với chính quyền Hà Nội đã góp phần vào sự tắc nghẽn trong đối thoại với chính quyền thành phố. Đây cũng là một điểm mà các tổ chức xã hội dân sự cần xem xét, vì ngoài việc xóa đói giảm nghèo, phát triển nông thôn, thì quản trị địa phương, quản lý đô thị, hay minh bạch ngân sách là vấn đề mới cần được giải quyết ở các thành phố như Hà Nội.

Thứ tư, nhu cầu tuần hành, biểu tình của người dân là có thật và là nhu cầu chính đáng giúp người dân biểu lộ cảm xúc, ý kiến và gây ảnh hưởng lên chính sách/chính quyền. Tuần hành Tree Hugs và Green Walks cho thấy người dân có khả năng tổ chức các cuộc tuần hành, biểu tình theo đúng mục đích đặt ra với tinh thần tích cực, văn minh và ôn hòa.

Đây chính là một kinh nghiệm hay tham khảo cho việc xây dựng luật biểu tình. Theo đó, nếu có việc tổ chức biểu tình, người tổ chức biểu tình cần thông báo cho chính quyền địa phương nơi cuộc biểu tình diễn ra để phối hợp hỗ trợ. Trong trường hợp chính quyền địa phương cấm thì lý do cấm phải rõ ràng, đúng luật, và cần có cơ chế khiếu nại nhanh chóng, ví dụ trong vòng 24 tiếng kể từ khi nhận được thông báo về cuộc biểu tình. Là sự kiện đồng người, ở nơi công cộng nên chính quyền cần có trách nhiệm bảo vệ an ninh, phân tuyến đường giao thông nếu cần thiết, và có trách nhiệm bảo vệ người tham gia biểu tình khỏi các cá nhân hoặc nhóm khiêu khích, hoặc gây gián đoạn biểu tình. Chính quyền không được lấy lý do có người phá rối, hoặc thậm chí bạo lực để hạn chế quyền tự do biểu tình của người dân.

Cuối cùng, một chính quyền mở là cần thiết và không tránh khỏi trong bối cảnh phát triển và hội nhập của Việt Nam. Ngày nay thông tin đến với người dân không còn chỉ qua hệ thống tuyên truyền của nhà nước, nó còn đến từ mạng xã hội và truyền thông quốc tế. Người dân đang ngày càng chủ động mở rộng không gian tự do của mình, nếu chính quyền không khai thông và gắn liền với không gian đó, không cảm nhận được tâm trạng của công chúng, thì những vụ việc bộc phát như vụ 6.700 cây xanh là không tránh khỏi. Điều này chắc chắn sẽ ảnh hưởng đến uy tín cũng như năng lực điều hành của chính quyền vì niềm tin sẽ bị xói mòn qua từng vụ người dân phản đối.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Morris, Aldon, and Cedric Herring. "Theory and research in social movements: A critical review." (1984).
- Bagguley, Paul. "Social Change, the middle class and the emergence of 'new social movements': a critical analysis." *The Sociological Review* 40.1 (1992): 26-48..
- Benford, Robert D., and David A. Snow. "Framing processes and social movements: An overview and assessment." *Annual review of sociology*(2000): 611-639.
- Buechler, Steven M. "New social movement theories." *The Sociological Quarterly* 36.3 (1995): 441-464.
- Cohen, Jean L. "Strategy or identity: New theoretical paradigms and contemporary social movements." *Social research* (1985): 663-716.
- Flesher Fominaya, Cristina. "Collective identity in social movements: Central concepts and debates." *Sociology Compass* 4.6 (2010): 393-404.
- Meyer, David S. "Protest and political opportunities." *Annual review of sociology* (2004): 125-145.
- Della Porta, Donatella, and Mario Diani. *Social movements: An introduction*. John Wiley & Sons, 2009.
- Flesher Fominaya, Cristina. "Collective identity in social movements: Central concepts and debates." *Sociology Compass* 4.6 (2010): 393-404.
- Polletta, Francesca, and James M. Jasper. "Collective identity and social movements." *Annual review of Sociology* (2001): 283-305.
- Hunt, Scott A., and Robert D. Benford. "Collective identity, solidarity, and commitment." *The Blackwell companion to social movements* (2004): 433-457.
- McGarry, Aidan, and James Jasper, eds. *The Identity Dilemma: Social Movements and Collective Identity*. Temple University Press, 2015.
- Voss, Kim, and Michelle Williams. "The local in the global: Rethinking social movements in the new millennium." *Democratization* 19.2 (2012): 352-377.

- Weber, Klaus, et al. "Social movement theory and organization studies." *Oxford Handbook of Sociology, Social Theory and Organization Studies*. Oxford: Oxford University Press (2013).
- Kornhauser, William. "The Politics of Mass Society." (1959).
- Ganz, Marshall. "Leading change: Leadership, organization, and social movements." *Handbook of leadership theory and practice* 19 (2010).
- Mauss, Armand L. *Social problems as social movements*. Philadelphia: Lippincott, 1975.
- Meyer, David S., Nancy Whittier, and Belinda Robnett, eds. *Social movements: Identity, culture, and the state*. Oxford University Press, 2002.
- Jenkins, J. Craig. "Resource mobilization theory and the study of social movements." *Annual review of sociology* (1983): 527-553.
- Taylor, Verta, et al. "Social Movements and Culture." (1995): 163.
- Johnston, Hank, and Bert Klandermans. "The cultural analysis of social movements." *Social movements and culture* 4 (1995): 3-24.
- McAdam, Doug, John D. McCarthy, and Mayer N. Zald. *Comparative perspectives on social movements: Political opportunities, mobilizing structures, and cultural framings*. Cambridge University Press, 1996.
- Leach, Melissa, and Ian Scoones. "Mobilising citizens: Social movements and the politics of knowledge." (2007).
- Morrison, Denton E. "Some notes toward theory on relative deprivation, social movements, and social change." *The American Behavioral Scientist* 14.5 (1971): 675.
- Polletta, Francesca, and James M. Jasper. "Collective identity and social movements." *Annual review of Sociology* (2001): 283-305.
- Pichardo, Nelson A. "New social movements: A critical review." *Annual review of sociology* (1997): 411-430.
- Costanza-Chock, Sasha. "Youth and Social Movements: Key lessons for allies." *Berkman Center Research Publication* 2013-13 (2012).
- Hunt, Scott A., and Robert D. Benford. "Collective identity, solidarity, and commitment." *The Blackwell companion to social movements* (2004): 433-457.

- Snow, David. "Collective identity and expressive forms." Center for the Study of Democracy (2001).
- Tarrow, Sidney G., and J. Tollefson. Power in movement: Social movements, collective action and politics. Cambridge: Cambridge University Press, 1994.
- Tilly, Charles. "Social Movements, 1768-2004." (2005).

PHỤ LỤC 1: PHẢN ỨNG CỦA CHÍNH QUYỀN VÀ PHONG TRÀO BẢO VỆ CÂY

Người dân Hà Nội	Báo chí	Chính quyền Hà Nội
Ngày 16 tháng 3 năm 2015		
<p>1. Ông Trần Đăng Tuấn gửi thư ngỏ đề nghị chủ tịch UBND TP tạm dừng chặt cây</p>		
Ngày 17 tháng 3 năm 2015		
<p>6. 6.700 người vì 6.700 cây ra đời</p> <p>7. Bài báo “chặt cân không phải hỏi dân” được chia sẻ và gây bất bình trên mạng xã hội</p>	<p>2. Báo chí đăng thư ngỏ của ông Trần Đăng Tuấn</p> <p>3. Hỏi chính quyền về thư ngỏ của ông Tuấn</p> <p>5. Báo đăng tin câu trả lời của ông Phan Đăng Long</p>	<p>4. Phó ban tuyên giáo thành ủy Hà Nội Phan Đăng Long trả lời: chặt cây không phải hỏi dân</p>
Ngày 18 tháng 3 năm 2015		
<p>11. Mạng xã hội chia sẻ thông tin báo chí về việc “đa số người dân thủ đô ủng hộ việc thay thế cây” gây bức xúc thêm</p> <p>12. Group 6.700 cây xanh ra đời</p> <p>13. Trang 6.700 người vì 6.700 cây thu thập chữ ký kiến nghị dừng việc chặt cây</p>	<p>9. Báo chí đồng loạt đăng tin “UBND: người dân thủ đô ủng hộ việc thay thế cây”</p> <p>10. Các báo như dân trí, vnexpress đều để thăm dò ý kiến, và kết quả cho thấy 73% không đồng ý với chủ trương thay cây, 5% đồng ý, và 22% cho rằng cần rà soát (vnepxres)</p>	<p>8. Hà Nội nói người dân thủ đô ủng hộ việc thay thế cây</p> <p>14. Hà Nội có công văn gửi báo chí nói chỉ thay cây già cỗi, sâu mục, cong nghiêng ảnh hưởng đến giao thông, cây chết và gần chết, nhiều cây không thuộc chủng loại cây xanh đô thị.</p>

Người dân Hà Nội	Báo chí	Chính quyền Hà Nội
<p>16. GS. Ngô Bảo Châu chia sẻ thắc mắc về việc chặt cây, đưa ra một loạt câu hỏi về sự nguy hiểm của UBND TP về việc chặt cây</p> <p>17. Mạng xã hội chia sẻ các câu hỏi của GS. Ngô bảo Châu</p>	<p>15. Báo chí đăng công văn của Hà Nội</p> <p>18. Báo chí đăng các câu hỏi của GS. Ngô bảo Châu</p>	
Ngày 19 tháng 3 năm 2015		
<p>20. Các bạn trẻ, người dân Hà Nội có các hoạt động bảo vệ cây như thắt nơ cho cây, dán poster “Tôi khỏe xin đừng giết tôi”</p> <p>21. Những người nổi tiếng lên tiếng bảo vệ cây như ca sĩ Tuấn Hưng hát nhạc chế, Mỹ Linh, Hà Kiều Anh, Văn Mai Hương... đều lên facebook kêu gọi tham gia bảo vệ cây khỏi chiến dịch chặt hạ cây của TP</p> <p>22. Hàng loạt trí thức và nhà khoa học lên tiếng phản đối như GS. Nguyễn Lân Dũng, ĐBQH Dương Trung Quốc, GS. Đặng Huy Huỳnh cũng lên tiếng phản đối chiến dịch chặt cây</p>	<p>24. Báo chí đồng loạt đưa tin về các hoạt động của các tầng lớp nhân dân phản đối việc Hà Nội chặt cây</p>	<p>19. Hà Nội cho công nhân gắn biển các cây sắp chặt hạ và sốt nóng để người dân góp ý kiến. Chủ tịch UBNDTP tuyên bố không hề có chiến dịch chặt hạ cây, tiếp tục nói đây là chủ trương đúng, được nhiều đơn vị ủng hộ, không có tự lợi</p>

Người dân Hà Nội	Báo chí	Chính quyền Hà Nội
<p>23. Kiến nghị của 6.700 người vì 6.700 cây tăng vọt hướng tới 22.000 chữ ký</p> <p>24. Event TREE HUGS được tạo kêu gọi tuần hành vì cây xanh vào sáng Chủ nhật ngày 22 tháng 3 năm 2015 ở hồ Thiên Quang, ngay lập tức có cả nghìn người đăng ký tham gia</p>		
Ngày 20 tháng 3 năm 2015		
<p>27. Đại diện 6.700 người vì 6.700 cây trao kiến nghị cho Sở XD và HĐND TP</p> <p>28. Mạng xã hội chia sẻ thông tin tạm dừng chặt cây</p> <p>29. Các hành động phản đối chặt cây, minh bạch hóa thông tin tiếp tục được thực hiện. KTS Nguyễn Anh Tuấn đeo biển “Tôi là một cây xanh” trên hồ một cây xà cừ đã bị chặt trên đường Lê Duẩn để kêu gọi mọi người bảo vệ cây, các bạn trẻ xuống đường thắt nơ và treo biển “tôi đang khỏe mạnh, xin đừng chặt tôi” cho cây</p>	<p>26. Báo chí đưa tin rộng rãi về tin tạm dừng chặt cây của UBND TP</p> <p>30. Báo chí tiếp tục đưa tin về việc người dân phản đối chặt cây, đặc biệt hoạt động của các bạn trẻ buộc nơ cho cây. Một số báo bắt đầu đặt câu hỏi “gỗ của dự án 6.700 sẽ đi đâu?”</p> <p>32. Báo chí tường thuật buổi họp báo bị kết thúc bất thành linh với không câu nào trong 21 câu nhà báo hỏi được trả lời. Báo chí đưa tin “lỗi tại nhà tài trợ nôn nóng”</p>	<p>25. Chủ tịch UBND ra thông báo tạm dừng chặt cây. TP sẽ tổ chức họp báo vào buổi chiều</p> <p>31. Hà Nội họp báo thông báo tạm dừng, vẫn khẳng định chủ trương đúng, đổ lỗi cho nhà tài trợ nôn nóng chặt cây nhưng không trả lời 21 câu hỏi của báo chí, hẹn đến ngày 25 tháng 3 trả lời.</p>

Người dân Hà Nội	Báo chí	Chính quyền Hà Nội
<p>33. Mạng xã hội chia sẻ thông tin về buổi họp báo, sự tức giận và nghi ngờ không hề giảm. Nhiều câu hỏi đặt ra có thực các nhà tài trợ gây áp lực để HN chặt cây và đặt câu hỏi tại sao chính quyền lại bị doanh nghiệp ép chặt cây?</p>		
Ngày 21 tháng 3 năm 2015		
<p>34. Các nhà tài trợ Vingroup, VP Bank... đồng loạt lên tiếng phản pháo HN, nói góp tiền để trồng cây chứ ko để chặt cây</p> <p>37. Một số chuyên gia khẳng định cây Hà Nội trồng ở đường Nguyễn Chí Thanh là Mỡ chứ không phải Vàng Tâm chia sẻ trên mạng xã hội</p> <p>39. Câu chuyện “mỡ hay vàng tâm” nóng nhất mạng xã hội, càng nhiều câu hỏi được đặt ra về dự án thay cây, về sự minh bạch của chính quyền, và về sự khuất tất của những người liên quan</p>	<p>35. Báo chí đưa tin người dân phản ứng với việc “chính quyền bị doanh nghiệp ép chặt cây”</p> <p>38. Báo chí đồng loạt đưa tin “các chuyên gia lâm nghiệp, thực vật học... đều khẳng định cây trồng ở Nguyễn Chí Thanh là mỡ chứ không phải Vàng Tâm”.</p>	<p>36. Hà Nội thanh minh không phải bị doanh nghiệp ép chặt cây, tiếp tục khẳng định không có lợi ích nhóm, tham nhũng, tự lợi trong vụ thay cây</p>

Người dân Hà Nội	Báo chí	Chính quyền Hà Nội
Ngày 22 tháng 3 năm 2015		
<p>40. Người dân Hà Nội già trẻ gái trai xuống đường tham gia Tree Hugs ở hồ Thiển Quang do 6.700 người vì 6.700 cây tổ chức</p> <p>41. Mạng xã hội chia sẻ hình ảnh của Picnic Tree Hugs với nhạc, họa, hoa, cây... và khẩu hiệu “Tôi Yêu Cây” trong không khí tích cực, thể hiện mong muốn bảo vệ cây</p> <p>45. Mạng xã hội đồng loạt chia sẻ tin HN đình chỉ cán bộ. Bình luận “thí tốt” chú những người chịu trách nhiệm thực sự chưa chịu trách nhiệm gì</p>	<p>42. Báo chí đưa tin, clips, hình ảnh về Tuần hành vì cây xanh Tree Hugs ở hồ Thiển Quang với không khí vui vẻ, trật tự và thể hiện tình yêu cây</p> <p>44. Báo chí đồng loạt đưa tin Hà Nội đình chỉ cán bộ, thành lập đoàn thanh tra liên ngành</p>	<p>43. Hà Nội thông báo đình chỉ một số cán bộ liên quan thành lập Đoàn thanh tra liên ngành để điều tra các sai phạm</p>
Ngày 23 tháng 3 năm 2015		
<p>46. Trung Tâm PanNature và MEC đồng tổ chức hội thảo khoa học về đề án thay cây với sự tham gia của các nhà khoa học.</p> <p>47. Mạng xã hội nóng về thảo luận “mỡ hay vàng tâm”, cơ sở pháp lý của đề án thay cây, và Hội thảo bị cắt điện giữa chừng nhưng vẫn tiếp tục</p>	<p>48. Báo chí đồng loạt đăng khẳng định của các nhà khoa học cây trồng ở Nguyễn Chí Thanh là Mỡ chứ không phải Vàng Tâm</p> <p>49. Báo chí đăng ý kiến của một số nhà khoa học, đề nghị thanh tra chính phủ vào cuộc chứ không thể để cho HN tự thanh tra</p>	

Người dân Hà Nội	Báo chí	Chính quyền Hà Nội
<p>51. Mạng xã hội nóng thảo luận về chi phí thay cây, chặt cây, và khả năng tham nhũng, khuất tất của dự án thay cây càng tăng</p> <p>52. Mạng xã hội tiếp tục thảo luận việc “tự thanh tra” của HN và nghi ngờ kết quả nếu có</p> <p>53. Mạng xã hội nóng vì cây xanh vẫn bị đốn “trộm” lẻ tẻ trên các phố, kêu gọi bảo vệ</p>	<p>50. Báo chí đồng loạt đăng tin chi phí để thay một cây xà cừ giá 35 triệu</p> <p>54. Báo chí có loạt bài điều tra về gỗ của dự án chặt cây được xử lý thế nào, tạo thêm câu hỏi về dự án hơn là trả lời cho tính minh bạch của nó</p>	
Ngày 24 tháng 3 năm 2015		
<p>55. Thanh tra chính phủ có công văn đề nghị HN làm tốt thanh tra dự án thay cây và báo cáo thanh tra chính phủ trước ngày 15 tháng 4</p> <p>58. Mạng xã hội chia sẻ thông tin chính phủ vào cuộc, thông tin báo chí về nguồn gốc cây Mỡ</p> <p>59. Mạng xã hội chia sẻ hình ảnh sâu ăn lá mỡ gây sợ hãi cho người dân</p>	<p>56. Báo chí đồng loạt đăng tin Thanh tra chính phủ vào cuộc</p> <p>57. Báo chí đăng một loạt phóng sự điều tra liên quan đến nguồn gốc cây (Mỡ) trồng ở đường Nguyễn Chí Thanh có nguồn gốc từ Yên Bái</p>	

Người dân Hà Nội	Báo chí	Chính quyền Hà Nội
Ngày 25 tháng 3 năm 2015		
<p>62. Mạng xã hội lại sôi sục vụ HN vẫn đang phủ nhận lỗi lầm, không thừa nhận sai dù các nhà khoa học đã khẳng định cây trồng là cây Mỡ</p>	<p>61. Báo chí đồng loạt đưa tin “nhà khoa học nói mỡ, HN khẳng định vàng tâm”</p>	<p>60. Hà Nội trong công văn trả lời 21 câu hỏi của các nhà báo (khất nợ từ ngày 20/3) khẳng định cây trồng ở Nguyễn Chí Thanh là cây Vàng Tâm</p> <p>63. Thanh tra TP Hà Nội công bố quyết định thanh tra toàn diện dự án thay cây ở Hà Nội</p>
Ngày 26 tháng 3 năm 2015		
<p>64. Mạng xã hội tiếp tục thảo luận về Mỡ hay Vàng Tâm</p>	<p>65. Báo chí tiếp tục đưa tin về công văn thanh tra toàn diện của HN</p>	
Ngày 27 tháng 3 năm 2015		
<p>66. Mạng xã hội lan truyền với tốc độ chóng mặt công văn của Hiệu trưởng trường ĐH Lâm Nghiệp ký ngày 25 tháng 3 năm 2015 cấm các nhà khoa học phát ngôn vì được PA83 của CA Hà Nội để nghị xử lý các nhà khoa học</p> <p>67. Mạng xã hội thảo luận nóng về tự do học thuật, tự do phát ngôn, và sự can thiệp của cơ quan an ninh vào trường đại học</p>	<p>68. Báo chí đồng loạt đăng tin PA83 khẳng định không có công văn yêu cầu ĐH Lâm nghiệp xử lý cán bộ phát ngôn vụ chặt cây; và PA83 đã gửi công văn đề nghị ĐH Lâm Nghiệp cải chính thông tin</p> <p>69. Báo chí đồng loạt đưa tin ĐH Lâm Nghiệp khẳng định CA Hà Nội không có công văn yêu cầu ĐH Lâm nghiệp xử lý cán bộ của mình, Lỗi do cán bộ “nóng</p>	

Người dân Hà Nội	Báo chí	Chính quyền Hà Nội
	vội" đưa vào – lỗi của soạn thảo văn bản!	
Ngày 29 tháng 3 năm 2015		
<p>70. Người dân HN xuống đường tuần hành xanh "Green Walk" ở Hồ Hoàn Kiếm do 6.700 cây xanh tổ chức. Mạng xã hội chia sẻ thông tin về cuộc tuần hành Greenwalk với biểu ngữ, logo, khẩu hiệu yêu cây, yêu môi trường, yêu HN</p> <p>71. Group 6.700 cây xanh chuyển sang chế độ closed</p>		
Ngày 30 tháng 3 năm 2015		
<p>72. Nhóm Vì một Hà Nội xanh ra đời – tách ra từ group 6.700 cây xanh</p>		
Ngày 31 tháng 3 năm 2015		
<p>75. Mạng xã hội chia sẻ thông tin báo chí</p>	<p>74. Báo chí đưa tin về phát biểu của Bí thư Thành Ủy Hà Nội</p>	<p>73. Bí thư thành Ủy Hà Nội Phạm Quang nghị chia sẻ: tôi đã ngẫm nghĩ hết mọi lý lẽ về việc này. Chủ trương thay thế cây là đúng như thế, mà sao lại gặp phải phản ứng thế này" và khẳng định "thành phố sẽ xử lý đúng mức, khách quan trong phạm</p>

Người dân Hà Nội	Báo chí	Chính quyền Hà Nội
		vi thẩm quyền của mình, không làm oan sai và cũng không quanh co né tránh”.
Ngày 1 tháng 4 năm 2015		
	76. Báo chí đưa tin thủ tướng chính phủ yêu cầu Hà Nội xử lý sai phạm vụ chặt cây xanh	
Ngày 5 tháng 4 năm 2015		
77. Đạp xe vì cây xanh (biking for trees) quanh hồ Tây bị kiểm soát chặt chẽ bởi công an và an ninh		
Ngày 12 tháng 4 năm 2015		
<p>78. Tuần hành vì cây xanh Greenwalk diễn ra ở bờ hồ do Vì một Hà Nội xanh tổ chức với sự tham gia của nhiều thành phần khác nhau</p> <p>79. Mạng xã hội lan truyền tin công an bắt Nguyễn Việt Dũng và 4 người bạn từ Nghệ An ra tham gia tuần hành Greenwalk do mang biểu tượng của quân lực VNCH và một số hoạt động khác</p>		

Người dân Hà Nội	Báo chí	Chính quyền Hà Nội
Ngày 15 tháng 4 năm 2015		
	<p>80. Báo chí đưa tin tại cuộc họp báo thường kỳ của Thanh tra chính phủ, Phó tổng thanh tra CP Trần Đức Lượng cho biết HN đã gửi báo cáo thanh tra vào ngày 13 tháng 4. HN khẳng định làm đúng quy phạm pháp luật, thẩm quyền phê duyệt, nhưng thanh tra chưa xong và vẫn đang được tiến hành</p>	
Ngày 19 tháng 4 năm 2015		
<p>81. Cuộc tuần hành vì cây xanh Greenwalk được tổ chức ở bờ hồ. Mạng xã hội tiếp tục chia sẻ hình ảnh với khẩu hiệu “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra” của đoàn người đứng trước cổng UBND Thành Phố HN. Không có ai bị bắt.</p>		
Ngày 26 tháng 4 năm 2015		
<p>82. Cuộc tuần hành Greenwalk bị giải tán, khoảng 20 người bị đưa qua Long Biên. Kết thúc các cuộc tuần hành bảo vệ cây ở HN</p>		

Người dân Hà Nội	Báo chí	Chính quyền Hà Nội
Ngày 5 tháng 5 năm 2015		
	<p>83. Báo chí đưa tin, chủ nhiệm VP chính phủ Nguyễn Văn Nên cho biết chính phủ vẫn chưa nhận được báo cáo về vụ chặt cây của HN</p>	
Ngày 21 tháng 7 năm 2015		
	<p>84. Một số báo đăng Hà Nội thông báo kết quả thanh tra vụ chặt cây, khẳng định chủ trương đúng, chỉ có sai sót ở khâu triển khai, tuyên truyền, và quyết định kỷ luật một số cán bộ cấp phòng của Sở XD, các bên liên quan nghiêm túc nhận trách nhiệm!</p>	

PHỤ LỤC 2: MỘT SỐ HÌNH ẢNH VỀ PHONG TRÀO BẢO VỆ 6.700 CÂY XANH Ở HÀ NỘI

1. HẬU QUẢ CỦA VIỆC CHẶT CÂY TẠI HÀ NỘI

Những hàng cây trở thành những “cái hố sâu hoắm” chỉ sau một thời gian ngắn (Nguồn: VnExpress)

Đường Nguyễn Chí Thanh, một trong những con đường đẹp nhất Việt Nam, trước và sau chặt cây (Nguồn: Zing News)

2.2. NGƯỜI DÂN HÀNH ĐỘNG BẢO VỆ CÂY XANH HÀ NỘI

Người dân thắt nơ “tiễn” cây, dán thông điệp ngăn việc chặt cây (Source: iOne và Internet)

Các họa sỹ thiết kế và chia sẻ các poster và avatar để bảo vệ cây xanh
(Nguồn: Internet)

Người dân chia sẻ, truyền thông về việc chặt cây và kêu gọi hành động
(Nguồn: Internet)

3. NGƯỜI DÂN XUỐNG ĐƯỜNG BẢO VỆ CÂY XANH HÀ NỘI

Các nhóm người dân tổ chức diễu hành hòa bình phản đối việc chặt cây, tổ chức chạy đường dài với thông điệp “Tôi Yêu Cây”, tổ chức đạp xe vì cây xanh Hà Nội, v.v. (Source: Internet)

HỘI LUẬT GIA VIỆT NAM

Nhà xuất bản Hồng Đức

- Địa chỉ: 65 Tràng Thi, Quận Hoàn Kiếm, Hà Nội
- Email: nhaxuatbanhongduc@yahoo.com
- Điện thoại : 04.3 9260024 – Fax :04.3 9260031

Chịu trách nhiệm xuất bản: Giám đốc Bùi Việt Bắc

Chịu trách nhiệm nội dung: Tổng biên tập Lý Bá Toàn

Biên tập: Nguyễn Phương Mai

Trình bày: NXB Hồng Đức

Đối tác liên kết

VIỆN NGHIÊN CỨU XÃ HỘI KINH TẾ VÀ MÔI TRƯỜNG

Địa chỉ: f203, toà nhà Lakeview, D10, phường Giảng Võ,
quận Ba Đình, Hà Nội

In 500 cuốn, khổ 16cm x 24cm

Tại: Công ty CP in Sách Việt Nam – Địa chỉ: 22B Hai Bà Trưng, Hà Nội

Số XNĐKXB: 464 - 2016/CXBIPH/01 - 07/HĐ

Số QĐXB của NXB: 541/QĐ-NXBHĐ

Mã số sách tiêu chuẩn quốc tế - ISBN: 978-604-86-8998-8

In xong và nộp lưu chiểu năm: 2016.